

## ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.  
Fél évre . . . . 3 ft.  
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető  
küldemények a szerkesztő-  
nek, anyagiak a laptulaj-  
donosnak küldendők.

# BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

## HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,  
többszöri hirdetésnél olcsóbb.  
Nyiltér sora 25 kr.  
Bélyegdíj minden hirdetésnél  
30 kr.  
A hirdetések Bittermann  
Nándor könyv- és könyvnyom-  
dájában és a szerkesztőnél fogad-  
tatnak el.  
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

## A zombori önkéntes tűzoltó-egylet ünnepélyességei.

(Május 29—30-án.)



A piros pünkösdi két ünnepén városunkban lezajlott ünnepélyek fénye csak napokig fog visszarezegni a nézők szemébe; a síp és trombita harsogásától majd felocsúdnak a megviselt dobhártyák. De az az eszme, melyért a rendezők annyit fáradtak, derék tűzoltóink pénzben és verítékben annyit áldoztak, az ez eszme még csak most ültetett el, s ha kedvező idők fognak is rája járni, fölserdülése még csak a jövőben remélhető.

Ez az eszme pedig: a tűzoltói intézménynek népszerűsítése.

A véletlen úgy akarta, hogy még füstölnek a rommá égett felvidéki városok üszkei; még visszhangzik füleinkbe a négy fölperzselt magyar oázis vészharangja; még reszketnek szívünk részvéthurjai a földönfutókká lettek jaja kiáltásaitól.

E megrázó háttér csak elevenebbé tette az ünnep benyomásait, csak fogékonyabbá gyúrta a költséges jóra és szőpre nem könnyen hajlandó polgári közönséget.

Zombor ugyan megtette a magáét, s teszi már régen; áldozatkész és felvilágosult magisztrátusa fölfogta teendőit a tűzoltó-intézménnyel szemben s hű maradt a jelenben is a mult nemes hagyományaihoz.

De a vidékről, a vármegyéből beözönlött népre fellanyozó, megindító erővel fog hatni a látott lelkesedés példája.

Hiszen a tűzoltóság éppen a szegénységnek, a népnek javára működik legelőnyösebben; másrészt a biztosító társulatok mély és széles tárcáit fecskendezi tele minden szivattyúja likacsán át bankóval.

Es éppen a nép, éppen a biztosító társulatok azok, amelyek ugyan a vész perceiben szívesen lekasztják a szegről a segély áldásszaruját; de hogy az megteljen és állandóan rendelkezésre állhasson, arról mit se szeretnek tudni.

A nép, a legrászorultabb szegénység könnyelműsége egyrészt, másrészt a biztosító társulatok szűkkeblősége az a két akadály, melyek ellen már a belügyminiszter is szükségét érezte a hatósági közbelépésnek.

Talán a nyár folyamán tartandó fiemei országos tűzoltó gyűlés ki fog térni ezekre a kérdésekre is. Mi sem késünk, amint a politikai láthatár kitisztul, sorba szedni ezen fölszínre vetődött kérdéseket. Most pedig egyelőre átadjuk a szót az alábbiakban e nagy napok krónikáinak.

Már pünkösdi vasárnap reggelén nagy csoportokban hullámozott a Szt.-Háromság-terén a néptömeg, szemlélgetve azt a díszes dekorációt, mely mintegy keretül szolgált annak a szép képnek, melyben az egész tűzoltói ünnepély lefolyandó volt.

A Szt.-Háromság szobra és a Gallé-féle gyógyszerház között emelkedett a drapériákkal, lombfüzerekkel és nemzeti zászlókkal gazdagon földszített tribün. Két oldalvást voltak felállítva deszkatalapzaton az ülőhelyek. Innen balról a főgyűlési épületétől le egész az adóhivatalig, jobbról pedig a Hameder-házról a Zombori Takarékpénztár bérházáig s a Tarczy-féle házig egész zászló-erdő volt rögtönözve. Minden tíz méternyi távolságra fenýöröd tetején nagy lobogó csingölt alá, a rúd közepén keresztbe rakott s lombkoszorúval körülvett két kisebb zászló, tűzoltói jelvénynyel. A rudakat kettős kötélkorlát kötötte össze, hogy az ünnepélyességek kellő rendben folyjanak le.

Délelőtt 11 órakor csak úgy tódult a nép a vaspálya felé, hogy a tűzoltó vendégeket s az Eszékéről jövő 78. ezredbeli zenekart fogadják.

Délután fél háromkor szerte hangzott a tűzoltók egybehívogató kürtszava; mindentinnen sereglettek a tűzoltók az őrtanyához. A vendégek között ott láttuk a topolyai, eszéki (felső- és alsó-városi), duna-földvári, makói, nagy-becskereki, dályai, mohácsi, palánkai, zentai stb. tűzoltó-egyesületeket képviselve.

A menet pont 3 órakor indult meg az egyesületi mászóház felavatására. A menetet négy díszbe öltözött lovas rendőr nyitotta meg, őket követte a katonai zenekar, majd pedig hosszú sora jött a tűzoltóknak, teljes felszereléssel, nyomukban pedig a néparadat csak úgy hömpölygött.

A mászóháznál díszes közönség fogadta tűzoltóinkat. Az épülettel szemben felállított nézőhelyen ott láttuk városunk színe-javát, a közeli és távoli vidékiek egész sorát, kik nagy és feszült figyelemmel és érdeklődéssel szemlélték tűzoltóink egybevágó és szabatos mozdulatait, merész és idegrázó mutatványait.

A megérkezés után előlépett dr. Vadas Kálmán egyesületi főparancsnok s lelkes és szép beszédben visszapiantván az egyesület tizenötévi működésére, az egyesületi tagok buzgóságára: kiosztotta az illető tagok között a 10 és 15 éves szolgálati érdemeket.

Ezután kezdetüket vették a mutatványok. Mindenek előtt kéresztrovátkos rudakkal fölmásztak a mászóház első emeletére; innen a rudakat gyorsan fölszedve, hihetetlen ügyességgel a második emeleten teremnek; majd meg éppen oly gyorsan és fürgén a földre érnek. A néző közönség nem egy tagját borzadály futotta végig, mikor egy-egy merész tűzoltó fölmászott a mászóház tetején föllállított rudra s ott tűzoltósan megakasztva magát, bátran megállott egy kis gyöngye rudaeszkán. A kötélen való lebecsajtkozások is ritka ügyességgel és vakmerőséggel mutatattak be. Általános derűtséget keltek a szákon keresztül való mentések.

Pont öt órakor érkeztek bandástól az apatini tűzoltók, szám szerint mintegy 60—70-en. Rövid pihenés után következett a program legérdekesebb része: a rohamtámadás. Tűzoltóink az apatiniakkal egyesítlen kimentek a bezdáni utra, miközben a mászóházból tüzet jeleztek. Alig hangzott el a kürt szava, mint a szélvész rohantak tűzoltóink. Egy-két pillanat alatt a szivattyúk le voltak szerelve, hatalmas vízszugár lövelt a ház belsejéből mind egyre jobban tuduló lángnyelvekre. De im a ház belsejéből iszonyú sikoltás, jajveszékés hallatszik; nők és gyermekek rimázkodnak segélyért, alattuk dül már a tűzvész, körül vannak véve már a bőszen elem által: ki menti meg őket? De ime feszül a kötel, végig sikamlók rajta egy nő (?) a bepolyázott csecsemőjével; amott meg a ponyvába ugrálnak egymás után nők és gyermekek. Egy-két pillanat s a tűz el van fojtva, a benlakók megmentve.

Ez alkalommal mutatták be azt a monstre-létrát is, mely Seltenhofer fia magyar gépgyárában Sopronban készült s egész új szerkezetű gépezettel van ellátva s csavarok segélyével egész a 4-ik emeletig fölnyulik.

A szem már kifáradt a nézésben, a lélek az élvezetben! Az idő már esteledni kezdett, mikor a mutatványok a közönség lelkes éljenzése között véget értek.

A menet éppen olyan rendben, aminőben jött, az őrtanya elé vonult, hol aztán szétszózlott.

Este 9 órakor száz meg száz fáklya világította be a Szt.-Háromság terét. Valóban valami igéző, tündéres volt látni ezt a menetet!

Elül tíz lovas rendőr, utánuk 2 zászlót, 1 fáklyatvivő lovas, majd a katonai zenekar, a zombori polg. kaszinó-egyleti dalárda és a tűzoltók hosszú sora jött, kiket közbe vettek a fáklyavivők. A festői menet a Szt.-Háromság-térről a Széchenyi-uton a főútcán keresztül a megyeháza elé vonult, hogy a zászlóanyagát, Sándor Béla főispánné Oméltóságát üdvözölje. A menet elhelyezkedvén, a katonai zenekar egy sikerült darabot adott elő, majd pedig a polgári kaszinói dalárda énekelt a nála már megszokott művészi összhanggal. Ezután fölhangzott Városvy László érces hangja, ki a zászlóanyagát, többszörös éljenektől megszakiatva, a következő beszédben üdvözölte:

Méltóságos asszonyunk!

Az önkéntes tűzoltók tiszteletteljesen üdvözlik Méltóságodat! A megalakulás nehézségeit komoly akarattal, az illető hivatalos körök és a nagy közönség jóakaró támogatásával meggyőzve, 15 évig működött a zombori önkéntes tűzoltó-egylet, míg végre megszerezte mindazon eszközöket, melyek hatáskörében a felebaráti szeretet művének munkálására szükségesek voltak, rá gondolhatott azon jelvény beszerzésére, mely világszerte az összműködés belső kapcsolásának külső jele és a mely a mi működésünknek, a mi összetartásunknak is fennen lobogó vezérfáklyája leendő, rá gondolhatott minden tagjának hő vágyát teljesítendő, az egyleti zászló beszerzésére. Ezen vágyunk teljesült, mert hisz ezen zászlót holnap a keresztvízre tartani Méltóságod vállalkozni kegyeskedett.

A felebaráti szeretet nevében bizalommal járult egyletünk közgyűlése Méltóságod elé azon kérelemmel, hogy zászlónkra a mindenható Istennek az egyház felkent szolgálai által közvetített áldását lekérni kegyeskedjék.

Soha önmagunkat megtisztelőbb kérést nem intéztünk senkihez, sohasem könyörgöttünk nagyobb örömmel mint ezen alkalommal, de ki kell itt jelentenünk azt is, hogy soha könnyebb feladatunk nem volt, mert kérésünk teljesülésének biztos tudatában adtuk azt elő, mert hisz a felebaráti szeretet nevében jöttünk és tanúi lévén annyi sokszor, Méltóságod honleányi erényeinek, szíve legnemesebb érzelmei nyilvánulásának, már előre jól tudtuk, meg voltunk győződve, hogy Méltóságod a felebaráti szeretet, a jótékonyág nevében kért áldozatot visszautasítani nem fogja, de ha akarna

is, szemesszivűségénél fogva visszautasítani nem is tudja. Hogy e tudatunk, e meggyőződésünk helyes és alapos volt, bizonyítja az, hogy ma Méltóságod előtt mint zászlónk anyja előtt állunk.

Ezen kegyességet megköszönni, ezen vállalkozásért legigazabb szívből jövő hálaunk kifejezést adni jöttünk ide ma, de eljöttek velünk összes tüzoltó vendégeink is, mert a mi működésünknek, a mi egész életünknek talpköve az összetartás, és ez összetartásnál fogva nekünk, legyünk bár távol egymástól, minden barátunk közös barát, minden jöltevőnk közös jöltevőnk.

Fogadjátok Méltóságod kegyességéért mindnyájunknak soha meg nem szűnő igaz háláját, igaz köszönetét s legyen meggyőződve, hogy egy szívvel, egy lélekkel kérjük az egek urát, hogy Méltóságodat a jótékony, a felebaráti szeretet művének fennállhatása érdekében is, örömben, boldogan és megelégedetten az ember életkorának legvégső határáig éltesse.

A zászlóanyja nevében Sándor Béla Főispán úr Óméltósága mondott megható szavaknak köszönetet, kívánván, hogy e humanus egyesület, mint eddig, úgy ezután is tisztelt híven betöltse, gyarapodjék és virágozzék. Szavait hosszan tartó, lelkes eljénzés követte. Ekkor a zenekar ismét játszott.

Ezután a menet a Deák- és Széchenyi-körúton és a Szent-János-úton át az órtányához ment, hol szétoszlott, hogy kevés vártatra a „Vadászkürt”-ben az ismerkedési estélyen találkozzék.

Az estélyen csakhamar vig kedélyhangulat kezdett uralkodni, melynek azonban a másnapi fárasztó program korlátokat szabott.

**Hétfőn** reggel öt órakor a katonai zenekar fújta utcaórló-utára a riadót, felköltve azokat, kik a tegnapi ismerkedési estély fíradalmait pihenték.

Fél kilenc órakor pedig dr. Vadas Kálmán főparancsnok házában gyülekeztek össze a tüzoltók, kik aztán élükön a főszentelendő zászlóval, 9 órakor a templom előtt foglaltak állást. Egy küldöttségük pedig a méltóságos zászlóanyáért sietett, ki művészi ízlésű gyönyörű bordó-szateń-delion ruhát viselt, a legpompásabb lazae-színű selyemmel hímelve s fejedelmi uszályal díszítve és körülveve vőfélyeiktől vezetett bájos koszorú-leányai által, velük együtt díszes fogatokon a nagysíre vonult. Koszorúleányok és vőfélyek voltak: Andráska Eteleka, dr. Gertinger Pál; Bittermann Hermina, Szeiboldt Károly; Dampfinger Sarolta, Thum Adolf; Fernbach Angela, dr. Molnár Károly; Gfeller Mariska, Mihályi Ernő; Mayer Mariska, Tarczyay István; Mihályi Irma, Csiesáky Mihály; Sándor Erzsike, Tarczyay Dezső; Schaffner Angela, Lovász Márton; Stebler Zsófia, Mayer Károly; Tessényi Flóra, Bittermann Sándor és Thum Julesa, Thurszky Zsigmond.

Az összes főparancsnokokon kívül a megyei és városi tisztikar, a közös hadsereg és a honvédség képviselői a zsuffolóság megtelt templomba mentek, hol az ünnepélyes misén Fejér Gyula apát-plébános fényes kísérettel celebrált. A mise alatt a kaszinó-egyesületi dalárda sikertelten adta elő Engeszer Máttyás Miscénekét, melynek betéteit Tessényi Vilma k. a., Goeser Vitályos, Pribil Ernő és Staudacher József urak énekeltek.

Majd a mise végével a menet két sorban föllállított fehér ruhás lányok között elhaladva, a tribünre ment, melynek két oldalát fényes közönség lepte el. A tribün közepén a zászlóanyja foglalt helyet jobb oldalán férjével, baloldalán az egyesületi főparancsnokkal. A tribün jobboldalát pedig a r. kath. apát-plébános és fényes kísérete foglalta el. Majd kevés vártatra megkezdtek egyházi énekeket zengve a szerb papok is élükön Kupuszarevits Lyubomir g. kel. plébánossal, kik a tribün bal oldalát foglalták el.

Festői essetre méltó volt az a kép, mely szemünk elé tárult. A tribünön arany- és ezüst ornatásban a r. kath. és g. kel. papság, jobb és baloldalán élkelő közönség, a tribün előtt a tüzoltók hosszú sora, mögöttük pedig az összes szerelvények.

A programot a kaszinói dalárda nyitotta meg a Honfi-dal éneklésével.

Majd Fejér Gyula apát-plébános emelkedett föl s eszme gazdag, igazán szónoki páthosszal, ritka művészi gondnal szerkesztett beszédet intézett a közönséghez. A szép beszéd így hangzik:

Krisztusban kedves keresztény hívek!

Mióta a történelem visszaemlékezik, nem volt még népfaj, melynek vallása ne lett volna. Természetes, hogy ezen vallás koronkint és helyenkint más-más költői szerzetásokban nyilatkozott; de annak belső magvát, életét középpontját mindenütt az Istenségről, vagyis a teremtő, fenntartó és világkormányzó eszes erőről szóló tan képezte. Ezen tannak minőségét, ezen felfogásnak magasságát mindenkor és mindenhol az illető népek értelmi fokától függött, úgy, hogy a történelem tanulmánya rákényszerít mindenkit annak elismerésére, miszerint a nemzetek vallásossága és műveltsége mindenkor a leg-szorosabban összefüggött egymással.

Ezen összefüggés még világosabban szembeszökik akkor, ha figyelemmel vagyunk arra, hogy míg például az ókor pogány köznépe a babona és állatimádás fertőjébe volt süllyedve, addig ugyanakkor a gondolkodó fejek, a természet kutatói, a kinyilatkoztatás isteni derjéjében is világos tudattal bírtak a Teremtőről, s egy Aristoteles halálos ágyán így kiáltott fel: „Mindeneknek kezdője és végoka, könyörül rajtam!” Cicero pedig, az akkori idők legtanultabb férfija, így nyilatkozott kétezer év előtt: „Aki kételkedik Isten létében, valóban nem értem, miért nem kételkedik azon is, hogy létezik-e a nap, avagy nem létezik?”

Ime tehát a világtörténelemnek azon része, mely alatt az ember magára hagyatva, saját gondolkodó eszére bízva fejlődött, kettőt bizonyít: először azt, hogy minden kor és minden népek volt vallása; másodszor, hogy az egy teremtő Istenről való tiszta fogalom a természetes ősnépeknél csupán a szellemi kiválóságok tudatában élt világosan.

Csak mióta maga az Isten egyszerűlt Fia leszállott a földre, csak mióta Krisztus ajkáról elhangzott, hogy: „En vagyok az út, az igazság és élet;” (Ján. 14. 6.) — csak mióta az ő apostolainak azt mondta: „Elmenvén tanítsatok minden nemzeteket;” (Mát. 28. 19.) — csak azóta hullott le az emberiség lelki szeméről a babona és tévhit hálgyoga; — csak azóta van a világnak az evangéliumban egy olyan tökéletes törvénykönyve, mely szilárd alapokra fekteti az államokat, megneemesíti a tár-

sadalmi erkölcsöket, boldogítja, megnyugtatja a lét eredetének és céljainak örökké igazító kérdéseiről a sóvárgó kebleket. — Nagy idő, több mint 4000 esztendő fekszik tanulságaival szemünk előtt; — láttunk bölcseségeket, akik sasszemekkel néztek bele az igazság napjába; — láttunk királyokat, akik milliók lemeszárásával vélték hatalmi köreiket sérthetetlenekké tehetni; — láttunk hódítókat, akiknek az országát négy tenger mosta. Alkotásaikat, anyagi műveiket most is, romjaikban is bámúló hódolattal szemléljük; — a felhőket erő egyiptomi kötömegek, a görög szobrászatnak megszólalásig eleven plasztikája, — a római középületeknek ma is utólrhetlen óriási méretei mind tanuskodnak: hogy az ember már évezredek előtt is uralkodott az anyagi világ fölött; szolgálataiba szegődött az elemeket; hajónak igaz jószágaként befogta a szeleket; kényelmének palotáivá varázsolta át a gránit sziklákat...

De egyet egész Krisztusig nem látnak sehol és soha: nem látjuk az ember méltóságát. Nevezetesen nem látjuk és hiába kutatjuk még esiráját is minden oly eszmének, mely az ember belső, lelki világába összhangot, a lelki megnyugvás harmoniáját beoltani alkalmas lett volna.

Négyezer évnek kellett elteltie anélkül, hogy az ember veleszületett fötehetségei: az ész, szív és akarat összekötésére Krisztus Jézus az ő szent tanáival felépjen és a világ erkölcsi rendjét mindörökké megállapítsa.

És mikor jelent meg ez az új törvényhozó? Akkor, midőn az előző négy ezredév civilizációja a legmagasabb fokra volt fejlődve; — mikor leverte borult Augustus római eszázár trónja elé az egész ismert világ; — mikor az emberiség az anyagi téren ma is alig megközelíthető haladást tanusított; de erkölcsi téren ott sinlődt, ahol évezredekkel azelőtt.

Mert le volt tiporva az egyén szabadsága; — az erősebb szabott jogot a gyengébbnek; — a nő csak mint a férfi szolgálója és kéjtárgya hitvány pénzért adatott és vétetett; — a szegény szolga, urának barmaival együtt, kereskedelmi cikket képezett; — a gyermek játékszer volt, melyet az atya a szerint, amint tetszett neki, minden pillanatban megsemmisíthetett, és őt jog és törvény szerint eldobhatta, vagy megölhette.

És mily hatalommal, miféle arányos nyers erővel rendelkezve lépett föl az új törvényhozó? — Született egy rozant istállóban, nevelkedett egy szegény ácsműhelyben, meghalt a gyalázat fáján, a keresztén! — Se-rege és ügypártis tizenkét tanulatlan, egyszerű halász-legendy volt.

De hát ha már szerény volt a mester, sülyedt a kor, befolyástalanok a segítők, talán bizonyára tanai voltak olyanok, melyek a kor hangulatának a hatalmasok gyengéinek, a tömeg szája izének kedveztek?

Szó sincs róla.

Hiszen a pogányokhoz első szava is az volt Krisztusnak: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye föl keresztjét, és kövessen engem.” (Mát. 16. 24.) — Krisztus tanaitól semmi sines oly távol, mint a romlott emberi természet iránti elhész, vagy éppen a szenvedélyeknek való hízélgés. Hiszen a szarnoknak azt kiáltotta oda: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” (Mát. 19. 19.) — Viszont a lázadó zsoldosoknak azt parancsolta: „Mindén lélek engedelmessédjék a felsőbb hatalmasságoknak; mert nincs hatalmasság, csak az Istentől.” (Rom. 13. 1.) — A kevélynek a lázatos ságot, a fősvénynek a diakozást, a bujának tisztaságot, a torkosnak bójtót, a röstnek munkát kötött lelkére; — a bosszúállót pedig figyelmeztette: „A nap ne szálljon le a ti haragotok fölött;” (Ephes. 4. 26.) — majd ismét: „Szeressétek ellenségeiteket; jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnék, és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitekért.” — (Mát. 5. 44.)

Van-e tehát emberi gyengesség, van-e hüsnak és vérenek oly szenvedélye, képzeltető-e a léleknek olyan botlása, mely ellen háborút ne izent volna az ácsműhely királya, a halászlegendy mester, a kereszt megölygezett áldozata?

És mégis leomlottak szerény szavára az ósrégi pogány istenek bálványai; papjaik elzüllöttek; templomaikban az ő keresztje foglalta el az oltárt; és az ő szenvedélyirtó tanait hirdetik ma, 2000 év után is azon a helyen, mely Pontius Pilátust kiküldötte, hogy őt, mint néplázitót és államfelforgatót elítélje. — Ugyan üldözöbe vették hiteit; — máglya máglya mellett, kimpad kimpad mellett párolgott a keresztények vértől; de a mártýrok ajkáról nem hallatszik egy jajszó, hanem inkább mintha mustármag volna minden esépp vértük, minden esépp után új meg új vértanúk ezre és százezer jelentkezik, hogy ők is önként akarnak a Krisztus tanaiért — ha nem szabad élni —, legalább meghalni!

Keresztény hívek! Akár a mester szerénységét, akár apostolainak rangját, akár eszközeinek csekély voltát, akár a kor romlottságát, az óriási akadályok ne, lézségeit, akár végül a tanok népszerűtlén terheit tekintjük: meg kell állani a legkritikusabb chmének is, és hódoló bámullattal vallani be a történelem világánál: hogy: ha Krisztus nem volt volna Isten, akkor élete és tanai tették volna azzá!...

Alig mertem ezen káromlásszerűleg merész nyilatkozatot tenni előttek, keresztény hívek! De meg kellett tennem, ki kellett e képtelenséget ejtenem, hogy megsegényenüljenek és magukba szálljanak azok, akik sülyedtségükben inkább megtagadják Krisztus Istenségét, semhogy szenvedélyeiket fékezni, az ő erkölestánát elfogadni, és életüket a keresztény tökéletesség törvényeinek alávetni hajlandók volnának. Fontolják meg ezen történelmi igazságokat az istentagadók, és akkor merész-kedjenek kezét emelni az ellen az erkölcsi világhódító ellen, aki értük is ivott a keresztén ecetet és epét, értük is meghalt, és értük is imádkozott, mondván: „Atyám, boeás meg nekik, mert nem tudják mit eszelekeznek.” (Luk. 23. 34.)

Mint a fölfeszített Üdvözítőnek egyik méltatlan szolgáját, mint ezen nemes város katolikus híveinek papját, annál örövendesebben érint engemet a mai ünnepe; mert ez rövid időközben már a második tanúsága annak, hogy itt a keresztény vallásnak, a Krisztus tanainak tettkében való nyilvánulása, menten a kor hitetlen áramlataitól férfiasan és Isten szabad ege alatt, ország-világ láttára érvényesül.

Vagy nincs-e okom nemes öröme akkor, midőn látom, hogy a Krisztus által tanított humanitásnak, a felebaráti szeretetnek szolgálatában, Krisztus tanai egyik hősi mártýrjának, szent Flóriánnak zászlaja alatt egyesül e derék polgárság, hogy a földi egyetértés által

megizmosított befolyását a szentek egységén alapuló hit erejével gyarapítva, üdvözült Pártfogójában új ég támaszt biztosítson törekvéseinek?...

Szép és nemes dolog a város közös érdekeiért bármily téren áldozatot hozni; elismerést és dícséretet érdemel minden egyet, mely az apró erőket magában összegyűjtve, jótékony hatásait megosztja az összeséggel. De ezen általános elismerés sem gátohat annak nyílt kimondásában, hogy nincs egyesület, nem képzeltető társulat, mely a közjónak, az általános boldogulásnak hála érdemesebb tényezője, a keresztény civilizációnak nemesebb virága, az evangéliumi emberszeretnek kiválóbb előmozdítója volna, mint éppen a tüzoltó egyetlek.

A tüzoltónak nincs se nappali, se éjjeli nyugalma; neki nincs vihar, nincs rossz idő, nincs család; ha megkondul a vész harangja, neki csak egy lebeg a szeme előtt, a szenvedő felebarát, akiért fáránia, akit megmentenie egészsége, kényelme, sőt élete árán is kötelessége.

Más egyetlek mégis többé-kevésbé nyújtanak tagjaiknak hasznokat vagy előnyöket; biztosítanak nekik, ha más nem, szerepkört; s legalább táplálják az egyéni önértéket, tömjénezik a hiúságot. Ellenben a tüzoltó egyetlek csak gondot, csak terhet, csak alkalmatlanságot tudnak adni tagjaiknak; azt kötik lelkükre: hagyd ott a magadét, mentd meg a másét. Sőt a működés is olyan, hogy egyesnek magát kitüntetni, tehát hirre vagy dícső-ségre vergődni, szinte alig lehet; mert hiszen éppen a gépszerű együttműködés, a teendőben való vátogatás mel-lőzése, a pillanatnyi szükségnek éber felismerése és ki-elégítése, a hősi elszántság a legszzerűbb dologra: ezek azok a tényezők, melyekkel a zombori önkéntes tüzoltó-egyet immár másfél hosszú évtized óta teljesíti nehéz, de nemes hivatását.

Ha tehát képzeltető egyet, mely Krisztusnak a felebaráti szeretetről szóló tanait az ő működésével és nyilvános életével következetesen és állandóan megpe-csételi: akkor el kell ismerni, hogy ezen erénynek leg-kiválóbb gyakorlóit és megvalósítóit köztünk a mi derék tüzoltóink. Mert míg más humanus társulatok legfőlebb úgy szeretik felebarátjukat, mint önmagukat: addig a tüzoltók önmaguknál is jobban szeretik embertársaikat, midőn a veszély bármely órájában odahagyják értük a maguk véreit és kockára teszik egészségüket, ha kell, életüket.

Ker. hívek! A tüzvészek egyidősek az emberiség-gel, valamint egykorúak vele azok a többi nyavalyák és szenvedések is, melyeket enyhíteni vagy megszüntetni a mai számos humanus egyet van hivatva. — Kérdezzék tehát benneteket: miélen lehet az oka annak, hogy a Krisztus hódító népek csak hódításokra, csak írtóháborúkra, csak egymás veszedelmére, vagy legfőlebb önzésből tudtak egyesülni; erkölcsi, neme-sebb célokért hevülni, magasabb tekintetért lelke-sedni, a szenvedőnek könnyein megindulni nem voltak képesek?...

Azt hiszem, a Krisztus tanainak fentebb vázolt ereje után önként azt felelték mindannyian, hogy ezen példátlan világreformot egyedül a szeretet vallásának, a keresztény vallásnak elterjedése idézte elő.

Az a vallás, mely a gondolkodásnak új irányt szabott az által, hogy azt a civilizáció legelső rugójára, a tökéletesedés elvére figyelmeztette, mondván: „Le-gyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok is töké-letesek.” — (Mát. 5. 48.)

Az a vallás, mely a szív érzelmeit a szeretet ma-lasztjának beoltása által megszentelvén, az egyénlő-ség magasztos elvét proklamálta, mondván: „Mindnyá-jan egy Atyának fiai vagyunk.”

Az a vallás, mely az akaratot, az emberi tevékeny-séget, az ő tiltó s utasító parancsaival erkölcsi korlátok közé édesgetvén, diadalról diadalra viszi, zászlóról zászló-ra vezeti a legegyszerűbb, de legszűkebb szavakat, a testvériség varázsídjét: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.”

Ezen vallásnak, ezen vallás törvényhozójának, Jézus Krisztusnak új diadala a mai főséges ünne-pély is, midőn külső jelképet, fennlobogó zászlót szentel-tet a mi tüzoltó egyetünk, mely magát a szeretetről szóló isteni tan eleven gyakorlásában sem felülmulni, sem utóletetni nem engedli.

És most, mielőtt a róm. kath. egyháznak, mint Jézus Krisztus tanai leghitelesebb letéteményesének, és így a felebaráti, szeretet örök előharcosának nevében áldást könyörögnék le az Egekbeli zászlóokra: a rajta lengő képen buzdulva hozzád fordulok Üdvözítőnk meg-dicsőült vértanuja, tüzvész elleni védszentünk, szent Flórián lovag!

Te, mint Diocelián római eszázárnak vitéz ezre-dese, 1583 év előtt elég erős voltál arra, hogy midőn a hadseregben a keresztények nyomoztattak, önként jelentkezzél, megáldoztatást, botoztatást, végre halált szen-vedj a Krisztus igazságáért, a keresztény hitelvekért: esedezzel nekünk is mindnyájunknak, akik itt most a te tiszteletre egybegyűltünk, kegyelmet Istentől szent hitünk hűséges megtartására, parancsainak teljesítésére és életünknek a Krisztus tanítása szerinti intézésére. De kiválóan és különösen légy gyámola a te zászlód alá ma fölesküdo humanus egyesületnek.

Te alsó ausztriai hazádban már ifjúságotdól kezdve esodákat műveltél a tüzoltás körül; áldd meg tehát ha-talmas közbenjárásoddal ezeket, a te példádön polgár-társaik biztonságáért fáradó tüzoltókat, a te követő-dét és bajtársaidat; őrizd másokért kockára tett életüket és egészségüket; gyámolisd és vizsgáld idegenekért odahagyott saját otthonukat és családjukat; oltalmazd meg minden elemi csapástól városunkat; ihlesd meg lo-vagias erényeiddel mindazokat, akik Krisztusnak a fele-baráti szeretetről szóló tanait ily méltóan utánozzák; és pártfogósoddal segits oda mindnyájunkat, hogy valaha mi is a te ezredében dícsőíthessük az áldás és békes-ség Urát mindörökké Amen!

Ezután Kupuszarevits Lyubomir g. kel. plébános a következő sikerült beszédet mondta el szerb nyelven:

Tisztelt polgártársak!

A „Zombori önkéntes tüzoltó-egyesület” zászlószen-te-lésének alkalmából szabad legyen egy-két szót szólanom.

Ezen zászló, mely ma felszenteltetett, a békes-ség jelképében szenteltetett fel.

Azon tisztelt férfiak és ifjak, kik önkéntesen ve-zetve az egymás iránti szeretet és emberi tiszta érzel-mektől e zászló köré csoportosulnak, képeznek egy test-véri egységet, a béke, élet és vagyonbiztosításra, ká-

## Melléklet a „Bácska“ 43-ik számához.

rok megmentésére és a közjó előmozdítására. Ebből kifolyólag nyertek jogot szerelvények viselésére s lettek katonailag szervezett egyesületté.

Egyes ember gyenge és tehetetlen; sokaknak egyesített erje pedig sokat képes keresztülvinni és alkotni. Adja Isten, hogy ezen zászló, mely köré a mi becsületteljes tűzoltóink csoportosulnak, előttünk, mint a béke lobogója lengjen; adja Isten, hogy e zászló békén, nyugalomunk, előrehaladásunk és jóvótunk jelvénye legyen.

Nektek diéső tűzoltók, kötelességtek e békét megőrizni s jóléttünk felett gondoskodni.

Megvagyok győződve, hogy ti éltetek feláldozásával is megfogjátok ezt tenni, e zászlóra mindig érdemek lesztek, hogy ti, mint eddig, úgy a jövőben is napjal és éjjel öröködni fogtok felettünk és vagyonunk felett, míg mi családi, polgári és alattvalói kötelességünket teljesítjük.

Ha pedig — amitől Isten ments — egyest, vagy mindannyiunkat tűz-vész, vagy más elemi veszély fenyegetne, Isten segítségével és Szűz Mária védszárnyai mellett csoportosuljatok félelem nélkül a zászló mellé.

Imádkozunk a Mindenható Istenhez és egyszerűlt fiához Jézus Krisztushoz, hogy bennünket és városunkat ily megpróbáltatásoktól megóvjon és megmentsen.

Adja Isten, hogy e zászlónk a békesség, egyetértés és testvériség jelképe legyen, hogy ez, diéső tűzoltóink előtt csak egyházi és polgári ünnepünk alkalomával lengjen.

Adja Isten, hogy diéső tűzoltóink sok, igen sok éven át e zászlójuk köré csoportosulva, a mi és városunk békéje, előrehaladása és jóvótára felügyeljenek.

Miért is kívánom, hogy Zombor sz. kir. város önkéntes tűzoltó-egyesülete sokáig éljen.

Majd a városi hatóság nevében Valter Nándor főkapitány mondott üdvözlő beszédet.

Erre a szeged beverése kezdődött. Az első szeged a r. kath. apát-plébános, folytatta a g. kel. plébános, a zászló-anya, a főispán ur, Vukicsévits Péter polgármester helyettes, a vidéki tűzoltók főparancsnokai stb.

Ezután az újonnan felszentelt zászlót a testvéregeitek emlékszállagával megkoszorúzták.

A zászló kétrétű s a lehető legfinomabb vörös selyemből készült, gazdag arany szegélyzettel és rojtokkal. Egyik oldalán „Zombori önkéntes Tűzoltó-Egylet 1872.” felirat látható, melynek körben álló szavai között az egylet jelvényei nyugosznak, u. m. felül aranytarajos csútsisak, alatta karikába illesztett másközök, melynek belső körén belül szigony és kalapács keresztel egymást ezüst himnuszú fejjel, aranyos nyelkekkel, az egész figurát pedig keresztül-kasul fonja egy aranyveretű vízszőró gummicso.

Másik oldalán az egylet jelvényének veleje olvasható, e szavakban: „Erős kar, bátor szív, testvéri szeretet”. A szép jelmondat az élet-halál megvetésével, a felebarátért való önfeláldozással jeleskedő Szent Flórián római legionáriust, mint a tűzoltók általános védszentjét, fonja körbe.

A védszent felhőtalpaton áll, jobbában aranykupával, melynek vizét egy lángborotul hátra önti. Fején aranyos sisak van, bal vállán pedig egy aranycsótár tartja össze szabadon lebegő tojárait. Bal kezét egy malomköré támasztja, melynek középből kötél lóg ki, mint az ő vértanúi gyötrelmeinek emlékjelei.

A zászló gyönyörűen esztergályozott, világos tölgyfa-színű nyélre van erősítve, aranyos szegedekkel, melyek beverésére egy valóban díszmunk mondható, ébenfanyelű aranyos kalapács hevert, kívül zöld, belül piros bársony tokban.

Az éljenek lecsillapultával kezdődött a díszelvonulás a zászló-anya előtt. Az összes tűzoltók a templom elé vonultak, hol egy hosszú vonalban sorakozván, kettős rendekben elálltak a zászló-anya előtt. A szép menetet sűrű éljenzéssel fogadta a közönség.

Délben dr. Vadas Kálmán, a zombori tűzoltó-egylet derék főparancsnoka, az összes vendég-egyletek vezetőit ehedre gyűjtötte vendégszerető házába, hol a bántó túlzásoktól mindenben ment hangulat, a ház urasszonyának lekötöztető előzékenysége s a kintinó polgári ebédnél is külön szeremi s magyarádi borok hamarjában oly amimot teremtettek, hogy a jókedv hullámai közül a jóízű elmények és szakbavágó élekek csak úgy sísteregtek kifelé.

Névszerint Szedlakovits és Rottenbücher eszéki, Jecsenzky mohácsi, dr. Hadzsy topolyai és Naszke nagybeskeréki főparancsnokok igen kellemes szellemi fűszerrel tették pikánssá az igazán magyaros zamatu lakomát. Városy László, az örök mozdonyok természetes megvalósulása, az ő kedélyes szótárában minden vendég számára talált egy-egy alkalomszerű bókot, úgy, hogy míg az első toasztok mind azzal kezdődtek: „én nem vagyok szónok”; addig később mindenki érezte a pünkösdi hatását a nyelvek adományában.

Kedélyes intermezzója volt az ebédnek, hogy a zentiaik arról, másnemű közgyűlési elfoglaltságuk folytán lekéstek s csak négy óra felé érkeztek meg egy tüzes kvaterkára. Elhoztá vendégeit Hameder polgártársunk is, aki mint a tűzoltóság barátja már régóta ismeretes és vasárnapról-hétfőre az apatini fűjós banda hangjai mellett valószínűs bált rögtönzött házában, mely alatt annyi cukrosvizet és limonádét fogyasztottak vendégei, hogy másnap már a drávatulú testvérek is mindig a Rákóczyt dudolták.

Általában a horvátországi, vagy jobban mondva eszéki vendégek, rendkívül kellemes benyomást tettek reánk, mert az ő szívükben s ajkukon fakadó szavak hazafias érzelmű lüktetése meggyőzött bennünket arról, hogy már nem olyan széles a Dráva, mint azelőtt volt, és mint egyik tüllekesült toasztzó megköcskázatta, nem messze van az ideje annak, hogy a kölesönös rokonszeny melegétől — legalább, mint határ-meder — ki fog végkép száradni.

A két napig egyfolytában tartott ünnepélyességeknek méltó befejezése volt a „Vadászkürt” helyiségében lefolyt társas vacsora s az azt követő táncvigalom. Oly tűz, oly elevenség, oly kedélyesség uralkodott itt, mintha nem a két nap óta szakadatlanul kedves izgalomban élt egylet, s ünneplés és látványosságban gyönyörködő közönség, hanem egy-egy újult erővel tűzbe vonuló csoport tartá volna kedélyes közvacsoráját. A szállóház egész udvara, deszka-épület alá volt borítva, meggátolható a nótaláni esős idő kellemetlenségeit, megóvni a vendégeket ha nem is az ital, úgy legalább az eső

előli elázástól. Mintha csak egy modern népvándorlás indult volna meg, úgy tödült a közönség ezen a városunk minden rangu-rendű polgárait igazán egygyé tartó derék tűzoltó-egylet ünnepélyéhez. Kévéssel 8 óra után minden teríték el volt foglalva, s a 600 vendégre készült konyhának nem kellett szívzorogva tekinteni a megmaradt étel- s italneműekre. Nem egy helyen volt hallható a felkiáltás: „soha sem volt még ily imponáló csoport, ily jó kedvvel ünnepelő közönség városunkban együtt”.

A vacsora lefolyása alatt a 78-ik ezred zenekara, városunkban oly ritkán élvezhető katonai-zenekar, adá elő megállapított program szerint szebbnél szebb darabjait. A „Carmen”, „Mignon” Strauss cigánybárójának „Valcerja” stb. stb. egész taps vihart idézett elő, mely éljenzéssel újult meg százososan, midőn a tűzoltó kürt 3-szori „vigyázz” hangjára egyes ünnepi szónokok emelkedtek fel, megtartandó pohár köszöntőiket. Első volt ezek között Ö Meltósága Sándor Béla főispánunk, ki ihlettel s szeretettel áthatott lélekkel emelte poharát az ülőhelyükhöz felállt közönség feszült figyelmé közt Ö Felségére, szeretett királyunkra. Ezt követé Dr. Vadas Kálmán úr megleghangú felköszöntője, ki poharát emelé a tűzoltó egyletek nemes védnökére s pártfogójára: József főhercegre. Majd Városy László úr emelkedett fel, felköszönteni, s az egybegyűlteket rokonszenvét, tisztelettel tolmácsolni az önkéntes tűzoltó egylettünk zászlójának keresztanyja előtt, az egybegyűlteket szűnni nem akaró éljenek közt éltetve a nemes honleányt: Sándor Béla főispáné Ö Meltóságát. E felköszöntőt nyomban követte Bittermann Nándor úr megleghangú toasztja, emelve poharát városunk első polgárára: Sándor Béla főispán úrra:

Tisztelt Uram! A tűzoltóság, melynek én is egyik régi de igénytelen tagja vagyok, oly társadalmi intézmény, melyet, mint azt jelmondata is igazolja, az ember-szeretet magasztos szempontján kívül soha semmi más pártkitet nem irányított, nem befolyásolt, nem vezetett. Ezen egyletet tisztán Zombor szab. kir. város polgárainak összessége teremtette, e város polgárainak kebeléből kertünek ki az egylet működő tagjai, és ugyancsak Zombor sz. kir. város polgárainak áldozatkészsége tartja azt fent.

Ezen polgároknak egyikét, a mintapolgárt tiszteljünk mi mindannyian azon nagy férfiban, aki habár máshol született is, de ma már nemesak a mi felfogásunk szerint, hanem a saját ismételt nyilatkozatai után is büszkén dícsérszik azzal: hogy ő zombori polgár. És ezen minőségét nem csupán családi összeköttetésekkel, hanem — és kivált — a polgárság közjává előmozdító társadalmi intézmények nemes felkarolásával állandóan igazolja is. Udvéért emelem szerény poharamat és kívánom, hogy a Gondviselés a mintapolgárt, a tűzoltóság erős pártfogóját, zászlóanyáknak férjét, méltóságos Sándor Béla főispán úrban, sokáig éltesse.

Majd szaporábban s szaporábban szólalt meg a figyelemre felhívó kürt hangja, működő felköszöntőt tartott Demetrovits Sándor, a 15 év óta működő egylet nevében a vidéki vendégekre, mondván:

Mélyen tisztelt ünneplő társaság!

A tizenöt év előtti szerény kezdet után, ma, tizenöt év múlva a büszkeség bizonyos nemével tekintek végig e díszes társaságon, azon büszkeséggel, mely a jól teljesített kötelesség tudatából származik; mert hiszem, mert meggyőződésem, hogy a lezajlott ünnepélyek és e mostani nagy részvétel jelét képezi elsőt sorban azon érdeklődésnek, melyet az ügy iránt viselteknek, de talán egy csekély részben jelét képezi annak is, hogy azzal, mit 15 év alatt ez ügy szolgálatában tettünk, meg vannak elégedve.

De ha azt, amit tettünk, jól tettük, ennek érdeme nem a miénk, hanem azon alapé, melyre egész működésünk támaszkodik, azon alapé, mely a tűzoltók működésének titka, próbjája, és ez alap: a soha nem lankadó vállvetett összetartás. És miután ez így van, igaz köszönettel tartozunk azoknak, kik messze földről eljöttek ide megmutatni, hogy a tűzoltó-bajtársak ügye mindig közös.

Tűzoltó-vendégeink! Bajtársak! a zombori egylet nevében testvéri szeretettel üdvözöllek benneteket s midőn szíves megjelenésetekért őszinte köszönetet mondok, bajtársi szívből kiáltom felétek: Isten hozott benneteket! Sokáig éljete!

Dr. Vadas: Zombor város törvényhatóságára s különösen annak helyettes polgármesterére Vukicsévitsre, Bittermann Nándor pedig az ünnepély emelése körül buzgólkodó polgári kaszinói dalárdára köszöntött poharat ekképen:

Uram! Azt mondja a költő: A ki a dalt szereti, az rossz ember nem lehet. A dal az, mely magával ragad, lelkesít és megzomorit; a dal az, mely a szívből jó, szívezz szól, és a melynél sirva vígád a magyar.

Öszinte örömfunkre szolgál, hogy szerény ünnepélyünkön a dalnak azon hivatott művelőit vagyunk szerencsések körünkben tisztelhetni, akik nem csak hogy mai ünnepélyünk fényét közreműködésükkel emelték, hanem akik évtizedek óta, küzdve, de soha el nem csüggedve, városunkban a szépet és nemeset kultiválják, társadalmi életünket fejlesztik, bűntek eloszlatják, és örömfunktet fokozzák. Erre a derék egyesületre, a zombori polgári kaszinói dalárda összes működő tagjaira emelem szerény poharam, azzal a hő kívánnattal, hogy ne csak folyton fejlődjenek, hanem legyenek nekünk továbbra is azok, mik a ligetnek a csalogány, a mezőnek a pacsirta. Éljenek sokáig!

Végül pedig Városy László az elolthatlan tüzet rejtő szemekkel bíró koszorú leányokra azon hő kívánnattal, hogy elolthatlan szeretet-lángot gyújtsanak azok, a helyre vőfények szívében.

Egyben felolvasta a testvér-egyletek üdvözlő sürgönyeit magyar, német és horvát nyelven. A többi között a magyar országos tűzoltó szövetség elnöksége a következő átiratot intézte: „Székesfehérvár, 1887. május 25-én. Tisztelt főparancsnok úr! Köszönettel vettem a zombori önkéntes tűzoltó-egylet szíves meghívóját, s őszinte sajnálkozásommal kell kifejezést adnom, hogy a pünkösdi ünnepépeken tartandó ünnepélyességeken jelen nem lehetek. Fogadja tehát az ünneplő egylet főparancsnok úr szíves közbenjárásával legőszintább köszönetemnek nyilvánítását, azon igaz szívből jövő jó kívánnattal, hogy az egylet mindinkább virágozzék fel! Magamat jó indulatára ajánlván, vagyok főparancsnok úrnak kész tisztelője, gróf Cziráky Béla.”

Alig hogy elhangzott az utolsó hivatalos toaszt, alig hogy lekerült az asztalról az utolsó fogás étel, az igazi táncedvvel bíró igéző leánycsoport felvonult a gondos mamáktól kísérel az első emeleti táncterembe, s megindult Herecberger Károly bandájának zenéje mellett a reggelig tartó tűzzel járt tánc. A férfiak fekete szalonna, frakk, tűzoltó kosztüm, utcai toalet, — a fehér tarka ruhákban libegő táncosnók ruhásainival harmonikus egészbe olvadt össze, hirdetve a nemes céli egylet vezér jellegét „egyenlőséget, összetartást.” A sok-sok helybeli s még több vidéki táncosnók neveit vajh ki győzné össze írni s koszorúba fenni? Végezzük tudósításunkat e helyett ezen minden szívből önkénytelenül ki-ki tört jókívánnattal: „Ami derék önkéntes tűzoltó egylettünk még hosszú-hosszú időn át virágozzék, de tűzoltási működésükre városunk lehetőleg sohase szoruljon!”

Ami általában az egész ünnepélyt illeti, annak minden mozzanatát a jól kiszámított pontosság, zavartalan rend, művelt polgáris esz és a tűzoltói intézményhez arányos komoly emelkedettség jellemezte.

Sem ehhez közel hasonló terjedelmű, sem ilyen kifogástalanul rendezett ünnepélynek nem volt még városunk tanuja. Dacára a rendezés precizitójának, sőt szigorának, ne gondolja senki, hogy ez az ünnepély talán az „ezer első” kiváltságos öröme volt; mert hiszen a népesség ezrei zsongották körül minden ténykedésnél az emelvényeket. Névszerint a mázsházi mintagyakorlatoknál, majd ismét a példátlan fényű fáklyás menetnél, hétfőn pedig a zászlószenteselés alatt, amerre szem csak ellátott, mint heringek nyüzsgöttek mindenütt emberek, asszonyok, gyerekek.

És ennek dacára sehol egy percig se bomlott föl a legpéldásabb rend s fegyelem. Ilyen, bármily gyakorlott fővárosi rendőrkapacitásnak is becsületére valóandó siker, minden Demoszthenesnél ékeesebben magasztalja az intéző és szervező férfiakat. Természetes, hogy az eredmény a közös ügybuzgalom remeke volt; de azért talán nem vétünk az egyéni hivalkodás ellen, ha az ünnepély-rendezés érdemének oroszlánrészét első sorban Városy László, Bittermann Nándor, Demetrovits Sándor s Török Károly uraknak — élükön dr. Vadas főparancsnoknak — hálából külön is köszönettel oda-szavazzuk.

A városi rendőrség, mint mindenkor, most is kitett magáért.

Aki valaha ilyes, csak kisszerű rendezésben is részt vett, az alighanem tudni fogja, mennyi önmegtartózkodás, utánjárás, gond és önfeláldozás jár az efféle teendővel. Becsületükre válik derék tűzoltóinknak a kintartás és alkalmazkodás, vezetőiknek pedig a találékonyág és tanúsított tapintat.

Vajha ezen ünnepély emléke az összes jelenvoltaikat megnyerné az egylet által ily nagy méretekben felkarolt emberiségi eszmének a megteremni tűzoltóinknak kiképzettség, felszerelés, valamint közpártolás dolgában egyiránt azt a gyümölcsöt, melyért ők egynehányan fáradnak, de melyet mi édesmíndnyájan élvezünk.

## Pártunk és a szólásszabadság.

Nem tartozik a szabadelvű párt elvei közé: az eszközöket a célra tekintettel szentesíteni. Legkevésbé lehet megegyeztetnünk a szabadelvű címből kicsilllogó szabad szóval bármilyen fogást, mely a szólásszabadságot, mint alkotmányunknak egyik sarkalatos tételét, megtámadással vagy megnyirbálással fenyegeti. Innen van, hogy úgy e hasábon, mint pártunk vezérő férfainak ajkán, soha más értelmű utasítás nem hangzott el, mint az, hogy: legyen mindenkinek az ő meggyőződése, pártolja azt az illem határai között megféré modorban; hiszen ha az illendőség elemi törvényeit megszegi, csak magának fog ártani, mert — hála Istennek! — legalább nálunk annyira már közkincesé vált a kultúra, hogy a társadalom az ildom ellen vétőket, mint a folyó viz a hullát, előbb-utóbb kivetli, elszigeteli.

Népiünk józanságának, politikai érettségének rovandó fel érdemül, hogy ami a szólásszabadságot illeti, még a párttusák szenvedélyes izgalmai között is igen ritkán adatott alkalom e részben lehűtőleg, mérséklőleg szólani, vagy cselekedni. Csak a mostani kortes-évad alatt fordult elő egy pár, igazán kellemetlen és szokatlan eset.

Az egyiket és legelsőt a „mérsékelt” ellenzék, nevének illusztrálására, Kupuszinán látta jónak inszenizálni, amiről a helybeli másik lap nem is késett dícséretes tudomást venni. Lapunkban aztán ugyannerre vonatkozólag rosszlatott az eljárás, és annak szégyenletes méltánytalansága megbeszélte, folytatónál intettük az ellenzékét, hogy ne vessen szelet, ha nem akar vihart aratni.

A példa nem maradt követők nélkül. Valami tíz nappal később a dorozslói magyarok tettek ki magukért, midőn a „jobbpart” bevonuló embereit megdöbálták s ellenük oly fenyegető állást foglaltak, hogy a lősök és fitykösök érveikhez nem szokott vendégek, kiterendők az erőszak és botrány elől, szótlannul visszavonultak, kívánnván Istentől, hogy amely népek olyan szép jogot adott, mint a szabadválasztás joga, adjon neki ahhoz való érett ész is, a jognak méltó gyakorlására.

És itt megjegyezzük valamit, azt, hogy ezen merényletéről, melyet az ellenzék már ezenel másod ízben kockáztatott, még csak egy korholó szóval se vettünk tudomást azért, mert példával akartunk az amugy is túlzékesen ellenzéknek elüljárni abban, hogy egy elvekkkel szilárdan megtámoga-

tott ügyet nem kell az első legkisebb rázkódás-kor mindjárt a felbillenéstől féltetni. De hallgatunk és türtünk különösen azért, mert az efféle vakbuzgó vagy tapintatlan üzelmek elfojtására első sorban magát azt a pártot tartottuk hivatottnak, amelynek kebelében az ilyen koreskinövés felburjánzott.

Míthogy azonban az ellenzék részéről ezen föltevésünkben — mint sok más ilyenben — esalódtunk; míthogy továbbá a veszedelmes precedensek ismétlődni látszanak: nehogy hasonló kötelesség-mulasztás hibájába essünk, sietünk helyteleníteni a Kupuszina és Doroszló ellenzéki mintája után Apatinban vasárnap délután történeteket. Ugyanis az apatini szabadelvű párti polgárok elkeseredvén azon, hogy éppen az előző napon, pünkösdi szombatján, a kupuszina ellenzék ismételve is a legcudarabbul fogadta őket: ezen újabb sérelem által keltett bosszú teljes hatása alatt, mikor Bittó István ellenzéki fellépett az emelvényre, néhány túlbuzgó Fernbach-párti választó „Éljen Fernbach” kiáltásokkal szavába vágott. Erre az ellenzéki lobogónak állandó tisztelői, a jövő emberöltő választói, az iskolás gyerekek, csupa pajkosságból, zerszeresen visszhangoztatták a kijelent népszerűt és olyan zsvajt csaptak, hogy a joggal más fogadtatásra számító jelölt lehangolva visszavonult. Ezután a zavarban mindenki fejét vesztette; néhány helybeli, közkeveltségnek örvendő uriember, pártunk oszlopos tagjai, restelvén, hogy Apatinban, ahol a szabadelvű párt a többség, ily zenebona bélyegzi meg a város nevéhez fűzött érettségi várakozásokat, sietett csitítólag, eszméletlenül közelélni és az ellenzék iránt, alig viszonzandó, de pártunk elveinek magaslátán álló politikai gyengédséget tanusítani. Ezalatt azonban a szenvedélyek fölszágazódtak, a jelen voltak közt többségben levő ellenzékiek a kevés számú kormánypártit, természetesen azokat is, akik mint passzív hallgatók voltak jelen, inzultálni, becsmérelni kezdték; mire aztán olyan dulakodás, káromkodás, veszekedés támadt, aminő az újabb időben vármegyénk választó közönsége előtt csak az ölmos botok levilharzott meséiből ismeretes.

Midőn ezen sajnálatos esemény fölött, akárki kezdte vagy inszenizozta volna is, leghatározottabb rosszalásunkat kifejezzük: meg vagyunk győződve, hogy a szabadelvű pártnak minden egyes tagja velünk érez. De midőn ezen elítélést ismételjük, lehetetlen megállanunk annak elhallgatását, hogy ha a tisztelt ellenzék az első ilyen marakodás fölűntekor hasonló szilárd hangon foglalt volna megrovó állást, akkor ezek a folytatások nyilván elmaradtak volna. Hiszen a nép — nemcsak nálunk, hanem mindenütt — példák s jelszavak után indul, mert annak erkölcsileg megállapodott s politikailag megtámasztott meggyőződése, másnemű elfoglaltságánál fogva nem lehet.

Midőn tehát — harmadszor ismételjük — e rosszalást nyíltan kimondjuk, egyúttal ráháritjuk e következményeket s okozatokat azokra, kik a szólásszabadság ellen az első követ fölemelték, akik az első becsmérlő vagy fenyegető szót merényllették.

Nem pártszempont, hanem a tényleges igazság mondatja velünk, hogy aki a havas tetején az első kavicszemét legurítja, az felelős a lavina összes pusztításáért. Nem kell gyújtogatni, hanem akarunk tüzkárosultak lenni. Nem kell provokálni, ha félünk a féktelen megtorlástól.

Midőn ezen sajnós incidenst — azt hisszük, elég objektíve — imitt méltattuk, elvárjuk a t. ellenzék méltányosságától, hogy valamint mi nem mondtuk rája annak idején három eset után se, miszerint a terrorizálás és erőszak az ő kenyerere: úgy viszont elvárjuk, hogy egy nagy és érett választó közönségnek néhány — névszerint hét — tagja által megindított, de azután közös erővel nagyra növelt botrányát nem fogja elfogult rövidlátásból egyedül a mi számlánkra felróni.

Ugyanezen alkalomból megkérjük pártunk minden befolyásos tagját, hogy legyenek meggyőződve, miszerint amily hálával fogadjuk győzelmeink érdekében teljesített szolgálataikat: éppen úgy rosszalunk minden túlzást, mely csak a kedélyek elkeseredését s eretnek utra térését okozza. Ha a népet a szavaier nem felelős, ígéreterti nem szavatos ellenzék hamis tanai felől tájékozzák, sohase felejtsek el, hogy semmivel sem lehet egy jó és tiszta ügynek annyira ártani, mint a tapintatlan erőtetés által.

## Választási mozgalmak.

### Sürgönyök.

**Uj-Szivaç,** május 30. hétfő d. u. 5. ó. 29 p. Ma volt Ó- és Uj-Szivacon Vujevich Zakár zombori ügyvéd és a kernyajai választó kerület orsz. képviselőjelöltje, hogy programbeszédét megtartsa. Fogadtatása nagyon szintelen és gyöngö volt, mindössze 5—6 lovas és 19 sza-

vazó polgár ment ki fogadtatására. Programbeszédét három nyelven mondott, de lelkesedést nem tudott kelteni. Azt hisszük, hogy a kormánypártnak Vujevich föllépése ártani nem fog. Bővebbet levélben.

**Zenta,** 1887. május 29. d. u. 5 ó. 10 p. Városunk szabadelvű párti polgárai, számszerint több, mint 400-an, ma óriási lelkesedés között Boros Imre keceli plébánost kiáltották ki orsz. gy. képv. jelöltnek.

**Beszámoló és programbeszéd.** Kernyajáról írják: Elérkezett végre a szép nap, melyen választókerületünk országgyűlési képviselőjét és képviselőjelöltjét községnök személyesen üdvözölhetjük! Széchenyi Jenő képviselőnk megérkezése f. hó 30-án d. u. fél 5 órára volt jelezve, de a nép már 2 óra tájban csoportosult a községháza körül és alig várhatták azt a kedves órát, a melyben jelöltjüket láthassák és üdvözölhessék! Fényes fogadtatása és bevonulása impozáns volt. Mintegy harminc díszesen felruházott és jobb karjukon zászlóval ellátott lovas és 20 kocsis — a melyekben a község elöljárósága ült, — indult meg 4 órakor Csonoplya községe felé, a honnan szeretett jelöltjüket várták. Az impozáns sereg találkozáván jelöltünkkel, szünni nem akaró éljenzés között a község derék jegyzője Preszly János ur, a követség élén, rövid szavakban üdvözölte őt, és tolmácsolta a nép nevében ama érzelmeket, melyek bennünk lakoznak, és egyszerűen a jelöltséget felajánlta. A megismeréstől igen meghatott képviselő alig volt képes szóhoz jutni, csak könyvekre fakadva, köszönhette meg a megtisztelést. Ezután a tisztelgők jelöltünkkel együtt a faluba vonultak, de ekkor már a kisérő lovasok száma a kétszázat is felülmúlta. — A mozsarak dörgése és a megszólamló zene jelezte a várva-vártnak megérkezését, és ekkor szünni nem akaró éljenzés között vonult be leendő képviselőnk Széchenyi Jenő. Amidőn a község házához érkeztek, Krémer Béluska elbűvölő szép külsejével szép esokrot nyújtott át neki és „Isten hozta” szavakat intézett hozzá. Ezután fellépvén a szónokre Inglicshoffer Károly plébános ur német ajkon, míthogy a község nagyobb része az, magvas beszédében arra kérte fel a nép nevében, hogy először is beszámolóját három évi működéséről, és programbeszédét előadni sziveskedjék. Ezután Széchenyi Jenő tartotta meg beszámolóját német ajkon, de programbeszédét magyar ajkon. Remek programbeszédét három szempontból fejtegette, melyet a nép önként kifakadó és szünni nem akaró éljenzésével megszakított, de feszült figyelemmel végig hallgattak. Az első szempont volt indoklása a hazának zilált pénzügyi állapotának, a melynek ugyan káros következményei a nép vállait terhelik. A másodikban az adóról és a harmadik hazánk kulturájáról szólt. Fejtegetési meggyőzőek és világosak voltak, előadása tiszta és szabatos, érvei logikusak és fokozatosak. Mire beszédét befejezte, nem volt köztünk egy kétkedő lélek sem, kit a jelenlegi kormány áldásdus működéséről megne győződött volna. Magvas beszédének befejezte után, hosszan tartó helyeslés és zeneszó követte Széchenyi Jenő önagysága szavait. Hét órakor távozott közlünk a szeretett képviselő, kinek megválasztatása az ellenzékkel szemben bizonyos.

**Programbeszéd.** Kulpin kerületének szabadelvű párti képviselő-jelöltje: Rohonyi Gyula f. hó 26-án tartotta meg programbeszédét a kerülethez tartozó Ó-Kér községben a községház udvarán, szépszámu választók előtt. Megköszönvén a beléje helyezett bizalmat, kijelenti, hogy a szabadelvű párt hiva, mely párt zászlajára az egyenlőség, szabadság és testvériség jelszavak vannak írva. Áttér ezután a szabadelvű párt ellen felhozott vádak cáfolatára. Nem tagadja, hogy az adó nagy és nyomasztó, de ennek oka nem a kormány, hanem a külpolitika kedvezőtlen viszonyai és belcletünk viszontagságai. A haderőre sokat kell áldoznunk, mert a szomszédos államok is állig fel vannak fegyverkezve. Azon váddal szemben, hogy a jelenlegi kormány rosszul gazdálkodik, utal arra, hogy volt már idő, midőn más kormány alatt a tisztí személyzet sem volt képes az állam fizetni s négy havi lejáratu váltókra kellett pénzt szerezni 90%-os kamattal. A nép elszegényedésének sem a kormány az oka, hanem az, hogy gabonánk ára esőkent Amerika és Ausztrália nagy versenyre foytunk. Ha a gabona ára ismét emelkedik, segítve lesz rajtunk. Különben nem tartja azt, hogy nálunk elszegényedésről lehet szó. A kormány érdeműl tudja be, hogy pénzügyünk rendezve lett s hogy nagymérvű befektetések történtek. Dieséri a közoktatásügy terén mutatkozó nagy haladást. Igéri, hogy a kerület érdekeit mindig szem előtt fogja tartani. A képviselőjelölt Ó-Kérről Uj-Sóóvéra ment, hol fényes fogadtatásban részesült s tiszteletére díszebéd volt.

**Bulkeszről írják:** Folyó hó 27-én tartotta Rohonyi Gyula úr a kulpini választó kerület szabadelvű párti képviselőjelöltje programbeszédét számos választó előtt. A határszelen Tessényi István községi jegyző vezetése alatt küldöttség várta a jelöltet, akit is Tessényi István rövid, szívélyes beszédben üdvözölt a község választói nevében, kiemelvén, hogy a bulkesziek kizárólag a szabadelvű párt hívei, és lelkesedéssel sorakoznak a jelölt nevével lobogó alá. A jelölt köszönő szavai után a küldöttség a jelölttel a fellobogozott községbe hajtott, zeneszóval kísérve a számos fogaton megjelent derék kulpinaiak által is. A községházához érve, a nagy számban összegyűlt választók által nagy ovációban részesült. A jelölt által tartott programbeszéd, melyben saját álláspontját igazolá, a nagy számban egybegyűlt választók által nagy tetszéssel és zajos, lelkes éljenekkel fogadtattott, annál is inkább, miután sikerült módon megcáfolá az ellenzék által a jelenlegi kormány ellen emelt vádakát. A programbeszéd bevégeztevel Tessényi István közs. jegyző lakásán való rövid időzése után, számos fogat kíséretében a esébi határhoz ért, a hol a küldöttség meleg búcsút vón tőle, biztosítván őt, hogy a választás napján egy választó sem maradand el. — Községünkben eddig még nem tapasztalt lelkesedés uralkodik a választók közt. B. S.

**Ó-Morovicáról írják:** Községünkben is megalakult végre a szabadelvű párt főt. Schadl Ignác plébános buzó fáradozása és kezdeményezése után. Ugyanis f. hó 29-én 40—50 legelőkelőbb polgári osztályhoz tartozó választó összegyűlt, hogy miután elnöklő Schadl Ignác úr lelkesítő ékes szavakban a kormány áldásdus működését méltányolta, a kerület kormánypárti jelöltjéül

nagy lelkesedéssel Széchenyi Jenőt kikiáltá. Egyúttal megalakult a helybeli szabadelvű párt végrehajtó bizottsága, melynek elnökéül főt. Schadl Ignác, jegyzőjéül Neufeld Adolf megválasztottak. Itt a szabadelvű párt eszméi mindinkább tért hódítanak, mert községünk értelmes lakossága belátja, hogy a függetlenségi párt által hirdett hangzatos phrazisok, ez idő szerint csak szép ábrándok, és gyakorlatilag csak nagyon sokára valósíthatók meg. Azonkívül a függetlenségi ellenjelölt, Vujevich Zakár, itt absolute ösmeretlen, tehát neve korántsem bír ama varázserővel, mint az elmúlt választások alkalmával — Németh Alberté. Ertesülésem szerint Széchenyi Jenő június 5-én érkezik községünkbe, hogy beszámoló és programbeszédét megtartsa; fogadtatására nagymérvű előkészületek történnék.

**Bezdanból írják:** Az apatini szabadelvű párt képviselő-jelöltje, Fernbach Antal, szombaton f. hó 28-án vonult községünkbe, díszes banderium előlovaglásra és 89 kocsis — köztük 29 bezdani — kísérése mellett programbeszédjének megtartására. Ilyen tisztességes bevonulást községünk még nem látott, mert az összes kisérő közönséget csak választópolgárok képezték. Első eset volt ez községünkben, hogy az ellenzék a másik párt jelöltjét nem bántalmazta és a bevonulás alkalmával a rendet meg nem zavarta. S ez azért történt, mert most az ellenzék, az imponáló s végtelenül amaz fölött álló tisztességes kormánypárt láttára magába szállt s akarva nem akarva kénytelen volt ezt tisztelni. Mert hiába, néha-néha mégis csak visszatér az embernek a jobb természet. Jelöltünk programbeszédje ismert levén, arról csak annyit jegyzek föl, hogy annak különösen a helyi érdekek figyelemmel kísérésére vonatkozó részletei a többi közt igen jó hatást tettek. Míthogy pedig pártunknak itteni állását és számerejét a t. olvasók már ismerik, erről most csak annyit mondok, hogy az itteni ellenzék az urnánál még számra nézve is fölülmulandjuk s át vagyunk hatva győzelmtünk biztos sikerétől. Jelöltünknek s kíséretét Monostorszegh felé a legszebb rendben kikísérvén, az elválásnál nem győztük az 50 kocsin visszavonuló apatini választótársaink afölötti hálaalkodását és azon buzgalomuk fölötti elismerését fogadni, hogy őket községünkben, mint kormánypártiakat, nem bántalmazták. Sajátszerű ezen becsontosodott felfogás az ellenzék szólas szabadság iránti érzékére nézve.

**A szerb lapok** választási ügyekkel foglalkoznak. Folyó hó 26-ára szerb választók értekezlete és gyűlése volt egybevéva Ujvidékre és Kulpinba. A „Branik” szerint dr. Polit Mihályt a szerb ajku ellenzéki választók Ó-Beesén és Fehértemplomban léptették fel. A zágrábi „Srbobran” felhívja a horvátországi szerb ellenzéki választókat, hogy sorakozzanak s a kormánytól s a horvátországi horvát ellenzéki árnyalatoktól távol álló, egészen független szerbeket válasszanak képviselőkkül, kik az 1881. évi rumai gyűlésen hozott határozatok alapján az „önálló szerb pártot” képviselnék. Az uvidéki szerb ellenzéki lapok szintén ajánlják a horvátországi szerbeknek, hogy ellenzéki szellemű képviselőket válasszanak; a „Zashtava”-nak azonban nem tetszik, hogy e szerb ellenzéki program a Magyarország és Horvátország közti kiegyezést elfogadva, a kötött egyezség alapján kíván tovább fejlődni.

### Nemes-Militics, 1887. május 30.

Május hó 29-én, pünkösdi első napján, ritka nagy napja volt Ns.-Militics közönségének. Ezen a napon délután tartotta a kernyajai kerület orsz. képviselője, Ns.-Militics szülötte és plébánosa, Széchenyi Jenő, e kanonok beszámolóját és programbeszédjét, a terjedelmes és árnyékos templomterén, az Isten szabad derült ege alatt. Már mindjárt délutáni két órakor lett a község érdeklődő közönsége talpra szólítva, hatszoros mozsárszóval. Az anélkül is élénk község erre sokszorosan kezdett élénkülni és özőlni. A választó polgárok, utcáikból nemzetiszínű zászlóik alatt, lelkesen éltetve Széchenyi, Kaich József pártelnök lakása előtt csoportosultak. Három órakor már telve volt az egész köves utca, meg valamennyi főtér. Fél négy órakor kibontva lett a pártelnök által a selyem anyazászló, mit a militicsi kormánypárt három év előtt diadalra juttatott, és ünneplésesen, általános örömműjngások közt megkoszorúva. Ezen selyemzászló, és számos más zászlókkal, indult a tenger nép a jelölt plébániai lakása elé. Mikor a jelölt felszólított és választói között megjelent, elébe lépett Kaich József pártelnök s a választó közönség nevében beszámolójának és programjának előadására kérte fel.

Széchenyi Jenő, szüntelen éljenzések közt foglalta el a virágokkal feldíszített tribunt. Másfél óráig tartó magyar és bunyevác beszédet tartott. Kiterjeszkedett azokban Magyarország összes kül- és belügyi kérdéseire, valamint a kerületi és községi ügyekre. Mindegyik tekintetben röviden érintette, mi lett elintézve és mi maradt a jövő parlamenti ciklusra elintézni való. A választókat biztosította a szabadelvű párt és kormánya hazafias, önzetlen működéséről és mindkettőnek a jövő tevékenységébe vetett erős bizodalmaról. Biztosította a községet, hogy igazi érdekeit ezentul is, mint eddig, a legkészségesebben fogja képviselni. Végül megköszönte a választók újból nyilvánított bizalmát, az impozáns ovációt és éltette a községet, annak szabadelvű közönségét.

A sikeres beszédek után Kaich pártelnök lépett ki újból. A választó közönség meglepedésének adott kifejezést a kormány hazafias és eredménydus működése felett. Majd a közönség azon igazi óhaját nyilvánította ki, hogy a jelöltet ismét mint képviselőt üdvözölhesse. A jelöltet biztosította, hogy a kormánypárt tömörülése a jövőre nézve semmi kétséget sem hagy fen. Éltette a kernyajai szabadelvű jelöltet.

Az impozáns beszámoló után, a másfél ezerre felszaporodott népség a pártelnököt óhajította megörvendeztetni rokonszenvével. Az egész menet a pártelnök lakásának tartott. Itt Széchenyi a pártelnöknek megköszönte a szabadelvűség nevében kifejtett fáradozásait. A község szerencsésének mondotta, hogy benne valódi szabadelvű elöljárót üdvözölhet. Megérdemli a község, hogy örömben és szerencsésében mindenki üdvözölését fogadhassa.

Ezután a képviselőjelölt a saját háza körül özőnlő közönséget megvendégelte, a mi egész népmulatsággá fejlődött ki. Vendégeskedés közben a választók az időközben Sztanisicsról érkezett főszozlabirót, Poppovics Dusánt óhajtották kiténtetni. Ezért vagy 500—600-an zászlókkal a jegyzői lak elé vonultak, és élükön Milassevics Antal, főpostamester üdvözölte a többek társaságában megjelent főszozlabirót. Mire Poppovics kiválva a társaságból, a közönség felé fordult; büszkének vallotta magát, hogy a nemes közönség ovációt elnyerheti;

büszkének vallotta magát, hogy a munka embereinek szeretetét kiérdemelhette, és hogy eddigi munkásságát csak kettőtzetni fogja a munka emberei által nyújtott elismerés, Végül kívánta nekik, hogy eddigi utjukon fardhatlanul működve, sikert szerezzenek. Éltette a munkás közönséget.

Esti 7 órakor a még együtt volt százakra menő közönség felkoszorozott zászlókkal az anyaszőlőt körülvéve, az ünnepély befejezéséül az egész faluban diszmenetet tartott. Közben tartattak sikerült beszédek magyar és bunyevác nyelven. Több helyen voltak csárdás- és kólótáncok. Az ünnepély befejeztetett esti 9 órakor. A választó közönség örömtelten hazament pihenőre, hogy másnap, május 30-án, részt vehessen szeretett jelöltjének (Szonoplyára rendezendő diszmenetben. Befejeztül el lehet mondani: egy falu keretében oly ünnepélynek voltunk szerencsések szemtanúi lenni, a milyent Bácsvármegyében Nemes-Militiense rendezhet szeretett és becsült szülöttje és jötevőjének tiszteletére. Az idősebb emberek sem emlékeznek ilyenre, ha csak az Ódryak és Knézyek ősidejét emlékkükbe vissza nem idézik. Éljenek a militiense szabadelvű választó polgárok! r. l.

Bezdán, 1887. május 30-án.

Szemző Gyula, az apatini választókerületnek volt orsz. képviselője, tegnap, pünkösd vasárnapján, esti hét óra tájban érkezett községünkbe beszámolójának megtartása végett.

Együtt jött vele Bittó István is, ezen kerület elleni képviselőjelöltje, vezetvén őket gr. Apponyi Albert, politikájuknak szent lelke és Bittónak a pünkösd királyságba beugratója.

Kettős ünnep lévén, a vasárnapi közönség nagy sokasága ellépte az egész fűtét, melynek bejáratánál az Apatin felől érkező triumvirátus (!) tiszteletére diadal-kaput emeltek.

S hogy a bevonulás minél díszesebbnek látszassék, a községbeli valamennyi vontató lóra nyargalásni szeretők subanokot illették, hogy azok nagy száma (154-en) tüntessen a csekélyebb számú ellenzéki választók mellett. A menet kocsiszám 54 volt, ebből vidéki 7, bezdáni 47.

Ezek dacára, hogy zsufozásig meg voltak telve, mégsem volt választó, hanem csak más gyerek, látható.

A község háza udvarára megérkezve (ahol, mellest legmondva, lelkesültségükben a községi eljáráshoz, mint házi gazdához beszélni egészen elfelejtették), Szemző Gyula kezdett beszélni, körülbelül a következőket mondva:

Mint hogy az országgyűlés be van rekesztve, köteleltsége, igéretéhez képest, megjelenni és elbueszni. Megköszöni a mult választásnál tanusított hazfiass ragaszkodást és kéri szavai meghallgatását, hogy nyilatkozhassanak a fölött, vajjon hű sáfára volt-e bizalmuknak.

Ha a kormány működését az utolsó három év alatt beterjesztett törvényjavaslatok mennyisége után itélnék meg, jó ítéletet lehetne mondani róla, mert ebben nem volt fukar. De ha bírálat alá veszi a hozott törvényjavaslatokat, már nem mondhat jó ítéletet felőlök, mert nem felelnek meg a nemzet érdekeinek.

Más országban is hoznak törvényeket, de azok közmegelegedésre szolgálnak, míg nálunk minden baj kútforrásai.

Ebből is láthatni, hogy a kormány nem javult, de hű maradt régi eljárásához és göresösen ragaszkodik hatalmához, a miből kifolyólag oly törvényeket hozatott, melyek a nemzet többségének kárára vannak és a meglevő jogok eljátszására irányulnak.

Nyltan kijelenti, hogy a kormányban csak ellensége lehet, de pártolója nem s hiszi, hogy ezt hallgatói is helyeslik.

Biztosítja további barátságáról hallgatóit, s kéri viszont azok barátságát; kijelenti, hogy ő többé nem lép fel és ajánlja Bittó Istvánt jelöltül.

Ezután Bittó István lépett az emelvényre, testileg megtörve fátyolozott hangon „Kedves polgártársaim, megköszönöm a főtökönkben ezeket mondó:

Azon kiténtetés érte őt, hogy ezen kerületbeli ellenzéki, — hogy ugy mondja baloldali — választók a jelöltséggel megkínálták. (Egy Bittó így beszélt.)

Nem minden habozás nélkül mondott igent részint kora, részint egészsége miatt, de másrésztől szemeciót állt a haza szomorú sorsa, s ezért vállalkozott a jelöltség elfogadására. Vállalkozott azért is, mert ezen lelkes és elvű kerület, (mit szól erre Aman József és Raichl Péter??) Meghívását nem utasíthatta vissza.

Mint adós jött ide s a szives fogadtatás még nagyobb adóssá tette.

Politikai programot nem kívánjanak tőle, mert azt holnap megjelenendő nyílt levelében mondja el, s ott kifejti, hogy miért egyedül ellenzéki.

Ezután saját személyéről beszélve utal 40 éves politikai multjára.

Elmondja, hogy önző érdekek sohasem vezették, hanem a haza iránti köteleltség érzete.

Megmondja, hogy mennyi sok magas állást töltött ő már be, és hogy ő ezeket föladata a haza érdekében. Azzal bucsuzott, hogy ugy segítse Isten a miként hazájának szenteli minden tehetségét utolsó lehetéig.

Utána gr. Apponyi állt az emelvényre és elmondta, hogy ő itt, már régi ismerős. Mindig örömmel jött ide, de megvallja, hogy ennyire sohse vett rajta erőt az öröm érzete, mint most.

Utal arra, hogy Bittó István ő excellenciája már elmondta, hogy őt a hosszú és fényes pályán sohasem az önző és személyes érdek, hanem tisztán a haza és a nép iránti benső szeretete vezette.

Emlékezteti hallgatóit arra, hogy a volt képviselővel ő volt az első, ki Bittó István jelöltséget ajánlatba hozta. Tudta ő mit tesz, mert olyan négy tized önzetlen munkásságban a haza és nép javára csak ily lelkes kerülethez méltó, s mert ilyennek ismeri e kerületet: kimondja, hogy Bittót be kell hozni az országháza.

Őrül a mai nap tanuságának, ömlengve hizeleg a bandériumnak, mellyel még a muszka is megverhető volna.

Sokalja a jót és kijelenti, hogy evvel szemben a kormánypart „gyenge firma“, e kijelentés miatt Apponyit zajosan megbucogolták, miközben egy árva „éljen“ sem hallatszott.

Nyargal a szerinte rossz financ politika nádparipáján, s ily nyargalódsz közben Tisza Kálmánt nagy prófétának nevezte, mely alkalommal a kormányparti

hallgatóság „Éljen Tisza Kálmán“-jára az egész hallgatóság viharos éljenzésbe tört ki.

Antik mesékkel traktálja közönségét, melyekkel a kormány és „apró községei“ rosszát akarja illusztrálni. Emleltet a többi között egy folyamparti községet is, hol a molnárokat a kormánypartra állni kényserítették. Mire „ragalom“ és „abeng“ kiáltásokkal feleltek.

Ezután a beszéd tenorján változtatva kijelenti, hogy ő soha nem ámitott, szükségesnek tartja az adót, a katonáskodást, de jó gazdálkodást kíván hozzá.

Az eljárási iránti engedelmességre és tiszteletre figyelmezteti a népet, de egyttal arra is fölhívja, hogy alkotmányos jogaikat ne engedje általuk befolyásolni.

Sok szó van még benne, mondja, de mert alkohoyodik, nem beszél tovább, de megígéri, hogy ha csak lehet, a választás napján megjelenik a kerületben, mert ez a legfontosabb kerület a pártra nézve, mivel hogy Bittót elejteni nem szabad, és azzal fejezi beszédét, hogy „Éljen a kerület képviselője Bittó István.“

Utóbbi szavaiból, melyek szerint a választásnál való jelenlétét szükségesnek látja, kézzel foghatóan ki-vehető, hogy a választás eredményében maga sem bízik.

Bosnyák János.

## Hirek.

**Közügylést** tartott a vármegye kedden reggel 9 órakor, melynek egyetlen tárgya a hódolattal hallgatott kegyelmes királyi meghívó levél volt a jövő országgyűlésre. A választások napját ma, szerdán tűzik ki, mint halljuk, június 17-re.

**Kormánybiztos.** A m. kir. kultuszminiszter a szabadkai főgymnasiumba az idei érettségi vizsgálatokra kormánybiztosul Fröhlich Izor egyetemi rkvl. tanárt nevezte ki.

**Érettségi vizsgálatok megyénkben.** Az érettségi szóbeli vizsgálatok Szabadkán június 1-én, Baján 4-én, Zomborban 6-án és Ujvidéken 9-én veszik kezdetüket.

**Felfüggesztett ügyvéd.** A szabadkai ügyvédi kamara részéről közhírré tétetik, hogy Schmidt Géza ó-becei ügyvéd a szabadkai ügyvédi kamara fey. bíróságának 1886. évi november hó 16-án 399. fey. sz. alatt hozott határozata, és a m. kir. kuriának 1887. évi május hó 7-ik napján 214. fey. 887. sz. alatt hozott és az első folyamodásu ügyvédi kamarai határozatot helybenhagyó ítétele alapján, az 1874. évi XXXIV. t. c. 68. §-ának b) pontja és 69. §-ának b) pontjába ütköző feyelmi vétségben vétésnek mondatott ki, és ezért az ügyvédség gyakorlatától hat hóra felfüggesztett.

**Az ujdéki kerékpár** (bicycle) egyesület, a budapesti, belgrádi, szabadkai és szegedi kerékpár-egyletek, az ó-becei sport-pártolók közreműködésével a f. évi május hó 29-ikén, pünkösd vasárnapján, táncsal egybekötött tavaszi kerékpár-ünnepet rendezett.

**Meghívó.** Az ó-becei iparos-iffuság önképző- és betegsegélyző egylete alapítókegye gyarapítására 1887. június hó 4-én Herodek János nyári mulatohelyiségében, a városligetben, zártkörű tavaszi táncmulatságot rendez. Beléptidj: személyenkint 40 kr., családjegy 1 frt. Kezdeté 7 órakor. Felülvezetés a jótékony cél iránti tekintéltől közönnetel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztanak. Kedvezőtlen idő esetén a multság 8-án fog megtartatni. A rendezőség.

**Titelen f. hó 24-én** tartotta a bérmálást Majorossy János kalocsai püspök. A hatóságok ünnepélyesen fogadták az érdemes főpapot. Vilóvón dr. Nagy Kálmán főszolgabíró a politikai hatóságok részéről, a titeli határon pedig Sztrilich Sándor telegkönyvvezető a hitköz-ség részéről üdvözölte. A bérmálás után a tisztelgő testületet fogadta. Az állami iskolák tanári és tanítói testületeitől nagy érdeklődéssel kérdőköszödött az iskolai viszonyokról. Végül meleg szavakban buzdította őket a kitartásra, nehéz, de szép hivatásukban. A tisztelgések után látogatást tett ő méltósága Gaszner Lajos kir. közjegyzőnél, dr. Nagy Kálmán főszolgabírónál, Szabó Mihály kir. járásbírónál, Knyaskó Lajos polgári iskolai igazgatónál és Szeptányos g. kel. lelkesznél.

**Arverés.** Reitzer Fischer Fáni kishegyési lakós 3142 frta b. ingatl. jun. 14. Szabadka.

**Városi közgyűlés** volt május 27-én. Tárgysora: 1. Belügyminiszteri intézvény az italmérisi szabályrendelet tárgyában, és 2. Belügyminiszteri intézvény a sörmérisi jognak jövőben miként leendő gyakorlása tárgyában. Kiadott a tanácsnak egységes és viszonyoknak megfelelő szabályrendelet alkotása végett. 3. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteri intézvény a vendéglő-, fogadó-, kávéház- és kávémezési ipar gyakorlása iránt alkotott szabályrendelet tárgyában. A szabályrendelet meghirdetett és a törvényes időben hatályba fog lépni. 4. Belügyminiszteri intézvény az Ast Nándor urnak eladott, a Karankoria pusztában fekvő baraföld tárgyában. Tudomásul vétetik. 5. A városi tanács előterjesztése a szervezési szabályrendeletnek kiegészítése tárgyában. Átdolgozás végett kiadatik a jogügyi bizottságnak. 6. A rendőrhadnagyi és a házipénztári végrehajtói állásoknak választás utján leendő betöltése. A kandidate bizottságba bevalasztattak: Buday József, dr. Margalits Ede, Konyovits Jusztin; kinevezettek: Barthal József, Lallosevics Jakab és Tárcai Mór. A rendőrhadnagyi állásra beadott 5 folyamodvány; jelöltettek: Báltis József, Kekezoivits Emil, Schützler Dezős. Megválasztatott nagy többséggel Bálics József. Házipénztári végrehajtónak folyamodtak 15-en; jelöltettek: Csuppies József, Lukics Pélix, Meicher Lajos, Pulyevits Milos és Sztojsits Arkádia. Megválasztatott nagy többséggel Lukics Pélix. 7. A közigazgatási bizottság előterjesztése az ülésekről igazolatlanul elmaradt tagok iránt. Tudomásul vétetik. 8. A közigazgatási bizottság előterjesztése a birtokváltozási díjak mikénti kivetése és kezelése tárgyában alkotandó szabályrendelet tárgyában. Kiadott a tanácsnak tanulmányozás és előterjesztés tetele végett. 9. A budapesti kereskedelmi és iparkamarának átírata a Zomborban alakítandó ipartestület alapszabályai tárgyában. Az alapszabályok jóváhagyatván, ajánlólag felterjesztetnek megerősítés végett. 10. A városi tanács előterjesztése a földadómunkálatok felülvizsgálása tárgyában tett előzetes intézkedések jóváhagyása tárgyában. Tudomásul vétetik. 11. A szintgyi bizottságnak előterjesztése a városi színháznak szintársulatok részére leendő átengedése tárgyában. Ezentul a színház díjmentesen fog arra érdemes igazgatónak kiadatni, a fűtést a város adja. A pályázat minél előbb ki fog iratni. 12. A városi földek haszonbérbeadása iránt megtartott árverések fe-

letti határozat hozása. Három darab járásföld haszonbérbeadása elfogadtatott, a negyediké új árverésre utasított. 13. Eibach Anna városi bábának kérvénye segély megadása iránt. 30 frt segély szavaztatik meg neki. 14. Netán időközben beérkező sürgős ügyek. A nyugdíj szabályrendelet némi pótlással újból fölterjesztetett. A tűzkárosultaknak 100 frt segély kiutalványoztatott. Karsay Istvánnak 165 frt halálórási negyed szavaztatik.

**Az ó-becei** kerület a függetlenségi és negyvennyolcas pártja képviselőjelöltül Kisbári Kiss Ferenc fővárosi jeles ügyvédet léptette fel.

**Majális.** Kis-Hegyestről írják: „Polgári Olvasó-Egyesületünk“ f. évi június hó 5-én saját díszes kertjében majális rendez. Belépti díj: 50 kr. A multság, mint az előjelek mutatják, igen fényesnek ígérkezik.

**Adakozás.** A rigvici érettek számára adakozott: özv. Latinovits Pistáné ó nagysága 1 ezüst forintot.

**A szabadkai** katolikus legényegyesület fenállásának harmadik évfordulóját pünkösd másodnapján diszgyűléssel ülte meg.

**Halálozás.** Bulkeszen dr. Schreiber Lőrinc közs. orvos, hosszas szenvedés után elhunyt.

**Uj menetrend.** A m. kir. államvasutak összes vonalain folyó év június 1-vel új menetrend lép életbe, melyet a közlemények nagy halmaza miatt csak lapunk jövő számában közölhetünk.

**Megtámadott végrendelet.** Rudics József báró, megyénk volt magnása, mint tudva van, 1878-ban alkotott első végrendeletében vagyonának nagy részét a tudományos akadémiának és bácsnagyei jótékony célokra hagyta, a mely végrendeletét azonban egy újabb, 1883-ban kelt végrendelet által visszavonta. E második végrendelet érvényét az okból, mert ennek alkotásakor Rudics báró elméjében már megzavarodott volt, Szemenyey János, mint az akadémia jogtanácsosa, Schlagger Gyula Bácsnagye főügyésze és Kollár Lajos budapesti ügyvéd, mint az oldalági törvényes örökösök képviselője, megtámadták és kérelmükre a budapesti törvényszék a báró kezelő orvosainak és környezetében volt cselédségének kihallgatását rendelte el. Molnár János bíró a napokban hallgatta ki e részben dr. Korányi Frigyes, dr. Schwartzer Ferenc és dr. Meixner János orvosságokat, a kiknek a legaprólékosabb körülményekre történt kihallgatása egyenkint két-két óránál többet vett igénybe. Mindhárom orvos, valamint a többi tanuk egybehangzólag igazolták, hogy a báró már 1882-ben egész haláláig folyton nagyfokú elmezavarban szenvedett és a második végrendelet aláírásának idejében beszámítható állapotban nem volt.

**A palicsi** orvosi állásra dr. Bruck Pál, jeles trárcairónk, lett kinevezve.

**A városi közgyűlés** az 1887/92-ik országgyűlés egybehívására vonatkozó legfelsőbb királyi kéziratot május 31-én déli 10 órakor fogja meghirdetni. A központi választmány pedig a választási határnap s bizottságok kijelölése céljából június 1-én d. e. 11 órakor fog ülést tartani.

**Mocsary Ujvidéken.** Ujvidékre Mocsary Lajos vasárnap délután Obermüller ismert szocialista oldalán vonult be vagy száz, jobbára szerb választó kíséretében. Az üdvözölésbeszédre Mocsary válaszában sajnálatot fejezte ki, hogy nem pártfelei közt léphet fel, mert őt mind az országgházban, mind egyebütt félreértették. Köszöni, hogy mégis akadt egy kerület, mely megértette.

**Himen.** Dr. Dembitz Lajos szabadkai ügyvéd a mult héten vezette oltárhoz Szabadkán Pachter Ilona kisasszonyt.

**Ujvidék a tűzkárosultakért.** Ujvidéken Albrecht Béla közhadseregbeli cs. kir. őrnagy és hadfogadó kerületi parancsnok kezdeményezésére folyó hó 26-ikán az ujvidéki lövöldében a felső magyarországi tűzkárosultak javára tavaszi multság rendeztetett, melyet az eső ugyan megzavart, de azért a károsultak részére szép összeg, körülbelül 850 forint jött be. A multságban a Péterváradon székülő 70-ik számú gyalogezred teljes zenekara minden díj nélkül működött közre és a lövölde is összes helyiségeit díjtalanul bocsátotta rendelkezésre.

**Biztosítási ügyben hozott elvi határozat.** Nagy fontosságú kérdésben hozott határozatot e napokban a kir. kuria kereskedelmi és váltótanácsa. Az eset, mely a szóban levő határozattal elbíraltatott, a következő: W. M. J. kereskedő cég árukészletét a Riunione Adriatica di Sicurtá biztosító társulatnál tetemesebb összeg erejéig biztosította. A bolthelyiségben tűz támadván, az árukészlet teljesen elégett. A biztosító társulat, ambar a kárt 12,200 frtban megállapította, annak kifizetését megtagadta azon indokból, mert a biztosított áruka a tűz kitétele előtt bírói végrehajtás vezettetett, ily esetben pedig a biztosítási feltételek értelmében a biztosítási szerződés hatályát veszti és a társulatot kártérítési kötelezettség nem terheli. A kárvalott cég ennél fogva fizetéseit nem teljesíthette és hitelezői már most a kártérítési összeget foglalták le, melynek behajtása végett ügygondnokul a bíróság dr. K—n B—n fővárosi ügyvédet nevezte ki, a ki a pert a nevezett társulat ellen meg is indította. Az utóbbi a kereset ellenében utalt a fent érintett biztosítási feltételekben foglalt kikötésre, mely szerint fizetni nem tartozik. Az ügygondnok másrészt azt vitatta, hogy ezen kikötés a kereskedelmi törvény szerint érvénytelen. A biztosító társulatot ugy a budapesti kir. keresk. és váltótörvényszék, mint a kir. ítélőtábla mindkettő az ügygondnok által felhozott indokokból elmarasztalták a kárösszeg és járuléka megfizetésében s most már a kir. kuria is, melyhez a társulat az ügyet felebbezte, szintén marasztaló határozatot hozott: végérvényesen kimondván, hogy a biztosítási feltételekben foglalt azon kikötés, mely szerint a biztosított tárgyon vezetett foglalás folytán a biztosítási szerződés hatályát veszti, mint a kereskedelmi törvénnyel ellenkező, érvénytelen.

**A szállítási adó életbelépe.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, a közmunka- és közlekedésügyi m. királyi miniszterrel egyetértőleg, a következő rendeletet bocsátotta ki a szállítási adóról szóló 1887. évi XIV. t. c. életbelépe tárgyában. A szállítási adóról szóló 1887. évi XIV. t. c. 9. §-ában foglalt meghatalmazás alapján a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg, a következőket rendelem: 1. A szállítási adóról szóló 1887. évi XIV. t. c. 9. §-ának a személyszállításra vonatkozó határozatai 1887. évi június hó 1-én, az áruszállításra vonatkozók ugyanezen év július hó 1-én lépnek életbe. 2. Hogy mennyiben lehet rendkívüli akadályok miatt az első pontban foglalt rendelkezés alól az

egy végrehajtási részleteknél kivételnek helye, azt a közmunka- és közlekedésiügyi m. kir. miniszter ural egyetértően fog meghatározni. 3. A végrehajtási részletes utasítás külön fog közzévetni. Mindezekre az érdekeltek már most figyelmeztetnek.

**Lapunk** jelen száma, hogy tisztelt közönségünket a pünkösdi nagy napok eseményekben gazdag lefolyásáról idejekorán értesíthessük, szerdán, tehát egy nappal később jelent meg.

**Moholy, 1887. május 31.**

Viznyős ügyek. Választási mozgalmak.

A „bácsi tisztai ármentesítő társulat” választmánya május hó 31-én tartotta Ő-Becsen gyűlését, melynek tárgya, volt:

1. Választmányi tagok írásbeli kimerítő jelentése a felügyeletük alá helyezett védőtöltések állapotáról.
2. Pénztárnoki jelentés a pénztár-vizsgálatról.
3. Társulati tisztviselők, u. m.: igazgató mérnök, pénztárnok és jegyző választása.
4. Az 1887. évi pótköltségvetés módzatainak megállapítása.
5. Bizottság kiküldése a megválasztott tisztviselők hivatalaiknak átvételére.

A Tisza folyton árad, ma is 16 cm. volt az áradás, s így a víz a töltések lábánál már mintegy 2500 méter hosszúságban elterült, azonban még veszélytől tartani okunk nincsen, habár elég kellemetlen következményt von maga után, a mennyiben az öblözetben belül az alsó fekvésű helyeken fakadások mutatkoznak, úgy, hogy már fél öl magasságot is elér egy és másik részen a védett területnek.

A társulati igazgató mérnöki állásra, azt hiszem, Tripolszky László eddigi társulati mérnökön kívül más pályázó nincsen, azonban ha volna is, másnak a győzelemre nincsen kilátása, mert Tripolszky László bírja bizalmunkat, s eddigi megnyerő modora az irányadókat igen jó véleményre hangolta személye iránt. Ugyanígy vagyunk az eddigi pénztárnok, Lukácsévics J. személye iránt is. A jegyzői állásnál már egyhangu választásra kilátás nincsen; lesz ott pártja Heil Ő-becei lakosnak s Mihályi Sándor Ő-kanizsai jegyzőnek, de lehet, hogy egy harmadik is nyer szavazatot, azonban mint eddig a viszonyokat lenni hiszem, Mihályi fog megválasztatni.

A gátörök és gátbiztosok választása még kitűzve nincsen, kellene azonban, hogy ezen állások betöltése mielőbb fogantassék, annyival is inkább, mert a jelen áradások is, a midőn folyton éber figyelemmel kell lenni a választmányi tagnak, gátbiztos hiányában, működése nagyon nehézkesen mehet.

Voltunk Budapestben br. Podmaniczky Frigyes ur Ő nagyméltóságánál, felkérendő a követjeltőltség elfogadására. Ő nagyméltósága a küldöttséget igen szívesen látta s a jelöltésg újiból elfogadását megígérte. A deputáció impozans volt, csak Moholy 15 választóval volt képviselve, rend, rang, vallás és nemzetiség különbsége nélkül, hogy megmutassák miszerint Moholy a régi Moholy, melynek választó közönsége a szabadelvűség zászlójától semmiféle hangzatos és esattanós dikióra el nem téved, habár az ellenzék folyton nyakán van, mintha csak egyedül Moholy meghódítása volna célja a kerületben, azonban ez kemény dió, mit ellenzéki fog sem megtörni, sem gyomor megemészteni nem képes.

De hiszen miért is haragudhatna Moholy közönség választó közönsége a kormányra, midőn semmiben hiányt nem szenved, igyekvő, szorgalmas, módos nép, mely adóját szívesen fizeti, s ez irányban is egyike a megye legelső közönségeinek, aki azonban haragszik, azt nem a kormánypolitika, hanem azon közönségi politika bántja, hogy az elüljárói székbe nem helyezkedhetik.

**Bács-Bodrogh vármegye választott bizottsági tagjainak névjegyzéke az 1887-ik évrre.**

Adai választó kerületben: Jablonszky József közönségi jegyző lakhelye Ada, Opitz Sándor plébános I. Ada, Tripolszky László mérnök I. Ada, Poppovits Sándor birtokos I. Ada. Almáson: Arnold Antal közönségi jegyző I. Almás, Bauer János birtokos I. Almás. Apatinban: Krieg Albert kincst. ellenőr I. Apatin, Tomcsányi Ádám takarékp. pénztárnok I. Apatin, Schmausz Endre alispán a vaskoronarend lovagja I. Zombor, Raichl Péter birtokos I. Apatin. Bácsban: Oltványi György birtokos I. Bács. Bajmokon: Budanovits Árpád közönségi aljegyző I. Bajmok, Dr. Schossberger Jakab megyei járásorvos I. Almás, Baracsán: Dr. Zalár István orvos I. Borsód. Bácsújfalun: Scultéy Ede ügyvéd I. Hódságh. Bogojeván: Berecz Károly közönségi jegyző I. Bogojeva. Bresztovác: Zányi Félix közönségi jegyző I. Bresztovác. Bukinban: Kleiner Adolf plébános I. Bukin. Bulkeszen: Tessényi István lelkész I. Bulkesz. Bikityen: Barits István közönségi jegyző I. Bikity. Bajsán: Szilvásy János közönségi jegyző I. Bajsa. Bezdánban: Bosnyák János közönségi jegyző I. Bezdán, Meszner István plébános I. Bezdán. Csávolyon: Sándor István ügyvéd I. Almás. Csében: Verner Károly plébános I. Cséb. Cservenkán: Welker Henrik birtokos I. Cservenka, Mihályi János árvászéki elnök I. Zombor. Csonoplyán: Pálty Antal birtokos I. Csonoplya, Hegger József birtokos I. Csonoplya. Csantavéren: Hajdufi Károly közönségi jegyző I. Csantavér, Osvár György birtokos I. Csantavér. Csúroghon: Sándor Béla Bács-Bodrogh vármegye és Zombor sz. kir. város főispánja s a Lipót-rend lovagja I. Zombor, Vucserits Gábor közönségi jegyző I. Csúrogh. Dautován: Rogovits Ignác közönségi jegyző I. Dautova, Szuér István földész I. Csataalja. Doroszlón: Gaiszt Béla közönségi jegyző I. Doroszló. Deszpot-Szent-Ivánon: Dr. Eremi György ügyvéd I. N.-Palánka. Felső-Szt.-Ivánon: Garay József plébános I. F.-Szt.-Iván. Felső-Kovilon: Kovácsévics Emil közönségi jegyző I. Alsó-Kovil. Feketehegyen: Dr. Molnár Károly házközösségi előadó I. Zombor. Földváron: Lakatos Béla közönségi jegyző I. Földvár, Bogár Mihály plébános I. Földvár. Gajdobrán: Bizinger Konrad plébános I. Gajdobra. Goszpodincén: Mirity Sándor közönségi jegyző I. Goszpodince. Filipován: Török András közönségi aljegyző I. Kúla. Gyurgyevón: Janesó Ödön közönségi jegyző I. Gyurgyevó. Gákován: Angeli Antal földész I. Gákova. Garán: Ribovitz András plébános I. Gara, Késmárky Kálmán orvos I. Gara. Hegyesen: Balassy Endre plébános I. Hegyes. Hódsághon: Ifj. Trischler Xav. Ferenc birtokos I. Hódságh, Dux Károly közönségi jegyző I. Hódságh. Járeken: Valrabenstein János birtokos I. Járek. Jankovác: Nagy József bir-

tokos I. Jankovác, Boromisz Tibor plébános I. Jankovác. Kunbaján: Nagel Nándor közönségi jegyző I. Kunbaja. Kovil-Szt.-Ivánon: Vracsarits Glisó közönségi jegyző I. K.-Szt.-Iván. Kolluthon: Zimmermann György közönségi aljegyző I. Kolluth. Karavukován: Schmidt József közönségi aljegyző I. Karavukova. Kernyaján: Preszly János közönségi jegyző I. Kernyaja. Kis-Kéren: Koch József lelkész I. Kis-Keér. Kiszácson: Baruskovits István közönségi jegyző I. Kiszács. Kátyon: Szabó Mihály kir. járásbíró I. Titel. Kucurán: Luezkánczy Bertalan közönségi jegyző I. Kucura. Katymáron: Schmidt József birtokos I. Katymár. Kereszturon: Mártonfi Endre közönségi jegyző I. Keresztur, Sinkó Mihály birtokos I. Keresztur. Kúlán: Dosztig József közönségi jegyző I. Kúla, Szántó István birtokos I. Kúla. Monostorszeghen: Balog József birtokos I. Kupuszina. Mosorinban: Laczkovits József közönségi adóvég-rehajtó I. Titel. Madarason: Vinkó József birtokos I. Madaras. Martonoson: Eremits Milos közönségi jegyző I. Martonos. Mélykúton: Mikó Mihály birtokos I. Mélykút. Moholyon: Joszimovits Lázár tanító I. Moholy, Karakasevits Simon közönségi jegyző I. Moholy, Dr. Nagy Kálmán közönségi orvos I. Moholy. Novoszellón: Farkas Sándor közönségi jegyző I. Plávna. Nemes-Militicsen: Szechenyi Jenő orsz. képvis. e. kanonok I. N.-Militics, Ivánkovits Mihály birtokos I. N.-Militics. Német-Palánkán: Nagy István ügyvéd I. N.-Palánka, Dr. Hipp Antal közönségi orvos I. N.-Palánka. Obrovác: Dr. Potucsek János ügyvéd I. N.-Palánka, Szauder István plébános I. Obrovác. Ő-Verbász: Roth Károly Tivadar lelkész I. Ő-Verbász. Ő-Palánkán: Sztajkovits Milos birtokos I. Ő-Palánka. Ő-Futtakon: Buday László birtokos I. Ő-Futtak. Ő-Kéren: Lajthay Nep. János lelkész I. Ő-Kér. Ő-Szapáron: Gyuris János birtokos I. Ő-Szapár, Sztankovits Nikola birtokos I. Szabadka. Ő-Szivacon: Ribiczey Béla főszolgabíró I. Apatin, Dobák Béla kir. ügyész I. Zombor. Ő-Morovicán: Vojnits Dávid birtokos I. Ő-Morovica, Mangh István birtokos I. Ő-Morovica. Ő-Kanizsán: Szilágyi György birtokos I. Ő-Kanizsa, Appel Ede plébános I. Ő-Kanizsa, Kosztivik János gyógyszerész I. Ő-Kanizsa, Szerdahelyi János magánzó I. Ő-Kanizsa. Ő-Becsen: Dr. Vojnovits Áron ügyvéd I. Ő-Becse, Petkovits György birtokos I. Ő-Becse, Gortva Lázár birtokos I. Ő-Becse, Misuray István kereskedő I. Ő-Becse, Dörner Márton postamester I. Ő-Becse. Ő-Soóvén: Keményfi Pál ügyvéd I. Ujvidék. Prigl.-Szt.-Ivánon: Ifju Michelsz Pál kereskedő I. Prig.-Szt.-Iván. Piroson: Szabó Péter lelkész I. Piros. Paeséron: Kováts Sándor közönségi jegyző I. Paesér. Petrovoscéllon: Dr. Deutsch Adolf orvos I. Petrovoscélló, Zagorica Velykó postamester I. Szenttamás. Pivnicán: Scultéy Kornél közönségi jegyző I. Pivnicia, Schuszer Mihály birtokos I. Pivnicia. Petrovác: Marschall János birtokos I. Petrovác, Mártonfi Károly orsz. képviselő I. Budapest. Parabutyon: Kohut Henrik kir. mérnök I. Zombor. Rác-Militicsen: Deim Lipót plébános I. R.-Militics. Rigycián: Reeb Mihály birtokos I. Rigyica. Szántován: Paul József közönségi jegyző I. Szántova. Szilbáson: Gruits János közönségi jegyző I. Szilbás. Szeghegyen: Weinrich Dániel közönségi jegyző I. Szeghegy. Sztanisicsen: Czifrusz Ferenc kir. tanácsos tanfelügyelő I. Zombor, Neszmírák Ferenc gazdatiszt I. Rasztina. Szenttamáson: Matos János lelkész I. Szenttamás, Sztanimirovits Ignác közönségi jegyző I. Szenttamás, Nikolits János közönségi jegyző I. Szenttamás, Theodorovits Mitó magánzó I. Szenttamás. Szóntán: Szlatkics Ferenc közönségi jegyző I. Szónta. Tovarisován: Uhlyarik Imre kir. járásbíró I. N.-Palánka. Torzsán: Famler Gusztáv Adolf ev. lelkész I. Torzsa. Turján: Stefanovits R. István birtokos I. Turia. Titelen: Dr. Nagy Kálmán főszolgabíró I. Titel. Topolyán: Radimetzky Ferenc közönségi jegyző I. Topolya, Dr. Koch Mór járásorvos I. Topolya. Temerinben: Zittl Róbert lelkész I. Temerin, Siller István birtokos I. Temerin, Varga János birtokos I. Temerin. Uj-Futtakon: Keszlbauer Károly uradalmi igazgató I. Ő-Futtak. Uj-Soóvén: Zsigmond Gónter közönségi jegyző I. Ő-Soóvé. Uj-Szivacon: Hettesheimer Henrik kir. törvényszéki bíró I. Zombor. Uj-Verbász: Schneeberger János lelkész I. Uj-Verbász. Dr. Rátai József megyei főorvos I. Zombor. Veprovác: Zányi József közönségi jegyző I. Veprovác. Vaskúton: Pacher Béla közönségi jegyző I. Vaskút. Zentán: Szegfű György városi főjegyző I. Zenta, Guelminó Alajos iparos I. Zenta, Mester Lajos kereskedő I. Zenta, Boromisz János városi főkapitány I. Zenta, Mikosevits József ügyvéd I. Zenta, Szabó László országos képviselő I. Budapest, Spitzer Ignác kereskedő I. Zenta. Zsablyán: Dr. Schmausz Antal ügyvéd I. Apatin. — Az eddig megnevezett 150 bizottsági tag az 1870-ik évi XLII. t. c. 28. §-a értelmében a bizottságból 1889-ik év végével lépnek ki.

Adai választó kerületben: Balog Pál ügyvéd lakhelye Ada, Ábrahám Mihály birtokos I. Ada, Kuglits János birtokos I. Ada, Jovánovits Lázár birtokos I. Ada. Almáson: Deák Zsigmond főszolgabíró I. Almás, Parezén Antal birtokos I. Almás. Apatinban: Jellman József közönségi jegyző I. Apatin, Schieber Dávid birtokos I. Apatin, Will József birtokos I. Apatin, Viderkehr Antal birtokos I. Apatin. Bácsban: Mihályovits Mihály közönségi jegyző I. Bács. Bajmokon: Szekenderovits Mátyás birtokos I. Bajmok, Rédei Lajos közönségi jegyző I. Bajmok. Bajsán: Zákó Milán tb. árvászéki elnök I. Zombor. Baracsán: Gyenes Péter földész I. Baracska. Bácsújfalun: Mladoniczky Vince r. k. lelkész I. Bácsújfalun. Bogojeván: Antics Jusztin közönségi jegyző I. Déronya. Bresztovác: Dr. Lang József járásorvos I. Apatin. Bukinban: Payerle János közönségi jegyző I. Bukin. Bulkeszen: Graby C. M. birtokos I. Bulkesz. Bikityen: Feigl András birtokos I. Bikity. Bezdánban: Hegyessy Ferenc közönségi bíró I. Bezdán, Szabó András birtokos I. Bezdán. Csávolyon: Auer Ferenc közönségi jegyző I. Csávoly. Csében: Csupor Gyula főszolgabíró I. N.-Palánka. Cservenkán: Karl Bálint közönségi jegyző I. Cservenka, Rauch Péter birtokos I. Cservenka. Csonoplyán: Deák Andor közönségi jegyző I. Csonoplya, Mironiczky Marian közigyám I. Csonoplya. Csantavéren: Páncsich Jakab plébános I. Csantavér, Kakas Albert birtokos I. Csantavér. Csúroghon: Vucserits Uros lelkész I. Csúrogh, Poppovits Szvetozár lelkész I. Csúrogh. Dautován: Farkas József földész I. Dautova, Mikosevits Kanut Emil közig. gyakornok I. Baja. Doroszlón: Horváth Imre lelkész I. Doroszló. Deszpot-Szt.-Ivánon: Demetrovits István birtokos I. D.-Szt.-Iván. Felső-Szt.-Ivánon: Horváth Máté közönségi jegyző I. F.-Szent-Iván. Felső-Kovilon: Dr. Kresztics György járásorvos I. Titel. Feketehegyen: Molnár Miklós nyug. jegyző I. Feketehegy. Filipován: Gvarmathy Ferenc közönségi jegyző I. Filipova. Földváron: Sztratirovits György közönségi jegyző I. Föld-

vár, Horváth András birtokos I. Földvár. Gajdobrán: Fischer Nándor közönségi jegyző I. Gajdobra. Goszpodincén: Raies Miklós főszolgabíró I. Zsablya. Gyurgyevón: Karácson Gyula megyei főjegyző I. Zombor. Gákován: Schön Ferenc földész I. Gákova. Garán: Latinovits Gyula főszolgabíró I. Baja, Pencz Ádám birtokos I. Gara. Hegyesen: Zsótér Akos közönségi aljegyző I. Hegyes. Hódsághon: Osztormayer József esperes-plébános I. Hódságh, Jusits Lajos kir. járásbíró I. Hódságh. Járeken: Schindler Antal közönségi jegyző I. Nádaly. Jankovác: Csincsák Mihály közönségi aljegyző I. Jankovác, Komáromi Gergely birtokos I. Jankovác. Kunbaján: Neszner János birtokos I. Kunbaja. Kovil-Szt.-Ivánon: Baderlicza György szolgabíró I. Titel. Kolluthon: Sulok János birtokos I. Kolluth. Karavukován: Herman István birtokos I. Karavukova. Kernyaján: Stöckl Ferenc birtokos I. Kernyaja. Kis-Kéren: Harr Samu közönségi jegyző I. Kis-Kér. Kiszácson: Kolozsváry Sándor főszolgabíró I. Ujvidék. Kátyon: Paulovits Márton birtokos I. Káty. Kereszturon: Lederer Gusztáv kir. járásbíró I. Kúla, Szűcs Mihály árvászéki elnök I. Zombor. Kúlán: Maximovits Milán g. kel. lelkész I. Kúla, Várossy Károly birtokos I. Zombor. Monostorszeghen: Kapetanovits János közönségi jegyző I. Monostorszegh. Mosorinban: Hipp Dezső magánzó I. N.-Palánka. Madarason: Halm Emil közönségi jegyző I. Madaras. Martonoson: Hoós Béla közönségi jegyző I. Martonos. Mélykúton: Lajthai Benjamin közönségi jegyző I. Mélykút. Moholyon: Lolín Jovan birtokos I. Moholy, Mikosevits Antal közönségi jegyző I. Moholy, Onody József birtokos I. Moholy. Kucurán: Jánoky István birtokos I. Kucura. Katymáron: Schäfer János birtokos I. Katymár. Novoszellón: Báró Rumerskirch Hugó birtokos I. Novoszelló. Nemes-Militicsen: Kaich József közönségi jegyző I. Nemes-Militics, Pál Antal birtokos I. Ns-Militics. Német-Palánkán: Nagy László közönségi jegyző I. N.-Palánka, Harlikovits Károly gyógyszerész I. N.-Palánka. Obrovác: Lindenmayer Gyula közönségi jegyző I. N.-Palánka, Harlikovits Gyula tb. szolgabíró I. Titel. Ő-Verbász: Mokry Victor közönségi jegyző Ő-Verbász. Ő-Palánkán: Lemaits Milován közönségi jegyző I. Ő-Palánka. Ő-Futtakon: Dr. Kameniczky Sándor járásorvos I. Ujvidék. Ő-Kéren: Steigele Péter birtokos I. Ő-Kér. Ő-Szapáron: Brezsovsky Vazul közönségi jegyző I. Ő-Szapár, Katanits Koszta birtokos I. Ő-Szapár. Ő-Szivacon: Jovanovits Mladen gör. kel. lelkész I. Ő-Sziva. Zsupanszky Lyubomir közönségi jegyző I. Ő-Sziva. Ő-Morovicán: Varjas Sándor közönségi bíró I. Ő-Morovica, Dr. Dembitz Vilmos közönségi orvos I. Ő-Morovica. Ő-Kanizsán: Kafka Gyula birtokos I. Ő-Kanizsa, Popovits Demeter birtokos I. Ő-Kanizsa, Tukaes Miklós birtokos I. Ő-Kanizsa, Dr. Király Sándor birtokos I. Ő-Kanizsa. Ő-Becsen: Zavitzy István közönségi jegyző I. Ő-Becse, Joszits Mladen birtokos I. Ő-Becse, Szulik József plébános I. Ő-Becse, Tripolszky Béla közönségi jegyző I. Ő-Becse, Gőnczy János birtokos I. Ő-Becse. Prigl.-Szt.-Ivánon: Rauschenberger Adolf közönségi jegyző I. Prig.-Szt.-Iván. Piroson: Zsigmond Gyula közönségi jegyző I. Piros. Paeséron: Császár Péter főszolgabíró I. Topolya. Petrovoscéllon: Berényi Hugó közönségi jegyző I. Petrovoscélló, Dr. Tripolszky János birtokos I. Petrovoscélló. Pivnicán: Vissy József főszolgabíró I. Hódságh, Sztajkovits György kir. albiró I. Kúla. Petrovác: Kotacz Samu birtokos I. Petrovác, Zajác János birtokos I. Petrovác. Parabutyon: Krausz Ferenc birtokos I. Parabut. Rác-Militicsen: Radoysich Endre közönségi jegyző I. Rác-Militics. Rigycián: Maison Mihály plébános I. Rigyica. Szántován: Tápay Péter mérnök I. Szántova. Szilbáson: Gruics Lázár közönségi aljegyző I. Szilbás. Szeghegyen: Becker Fülöp ifj. birtokos I. Szeghegy. Sztanisicsen: Goldscharek József esperes-plébános I. Sztanisics, Fülöp Kálmán közönségi jegyző I. Sztanisics. Szenttamáson: Cseh Rezső birtokos I. Szenttamás, Vezilits Milutin birtokos I. Szenttamás, Kátyánszky Szabasz birtokos I. Szenttamás, Ivanics Sándor k. esendőpáranacsok I. Szenttamás. Szóntán: Pletikoszich Sándor esperes-plébános I. Szónta. Tovarisován: Rákits Miklós közönségi jegyző I. Tovariso. Torzsán: Tessényi Pál I. Torzsa. Turján: Sztajkovits Vazul közönségi jegyző I. Turia. Titelen: Miklusevits Milos közönségi jegyző I. Titel. Topolyán: Dr. Hadzsi János orvos I. Topolya, Lőrincz József közönségi bíró I. Topolya. Temerinben: Sztuchlich Ferenc birtokos I. Temerin, Deiszler Sándor birtokos I. Temerin, Kovács Mihály birtokos I. Temerin. Uj-Futtakon: Eigl József plébános I. Uj-Futtak. Uj-Soóvén: Hartmann János közönségi jegyző I. Uj-Soóvé. Szauder Ferenc k. törvényszéki irodaigazgató I. Zombor. Uj-Szivacon: Eiman Károly közönségi jegyző I. Uj-Sziva. Uj-Verbász: Vagner György János birtokos I. Uj-Verbász, Klein Károly birtokos I. Uj-Verbász. Veprovác: Krappenheim József plébános I. Veprovác. Vaskúton: Latinovits Frigyes birtokos I. Borsód. Zentán: Matkovits József ügyvéd I. Zenta, Nagy-Abonyi László birtokos I. Zenta, Mihálkovits István ügyvéd I. Zenta, Csermák Antal birtokos I. Zenta, Vlasits Trifun birtokos I. Zenta, Flesch József birtokos I. Zenta, Ifkovic Márk birtokos I. Zenta. Zsablyán: Araniczky Athanasz birtokos I. Zsablya. — Ezen bizottsági tagok az 1870-ik évi XLII. t. c. 28. §-a értelmében a bizottságból 1892-ik év végével lépnek ki.

Kelt Zomborban, Bács-Bodrogh vármegye közönségének 1887. év április hó 27. és 28. napján tartott rendes évnegyedes közgyűléséből. Kiadta:

Dr. Vojnits István s. k.,  
megyei al- s. tb. főjegyző.

**Szerkesztői üzenet.**

Zentai s. tiszparti barátainkat. A világról se fogadunk el választ: hisz ez annyira lenne, mint a véci javító házat a római szemináriummal összekövevni s erkölcshatárakat fegyverruhában elismerni. Vagy nem sebb az, ha a társadalom bukottjai, tollal, és nem pisztollyal állnak uton? Legyünk irántuk türelmekkel; elég átok rajtuk a mesteriségük.

**Naptár.  
Junius.**

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
1 Szer.	Kantor †	Nikodem	20 Thallel.
2 Csüt.	Erazmus	Helena	21 Szil. és III.
3 Pént.	Ödön	Oliva	22 Basilis

Felölő szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.  
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NANDOR.

Harkányi  
gyógyfürdő.

# HARKÁNYI GYÓGYFÜRDŐ.

Harkányi  
gyógyfürdő.

(Magyarország, Baranyavármegye.)

**Idény: Május 1-től, Szeptember 30-ig.**

E fürdő rendkívüli emelkedése, mely a gyógyvíz páratlan gyógyhatásának következménye, szük-ségessé tette, hogy még egy második artézi kút is furassék, mely kénes források 51° R. természetes meleg vizökkel biztos eredményt nyújtanak **csúszos, köszvény, görvény, idült bőrkiütésekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebészek, daganatok és higanyos gyógyszerek által okozott mérgezések, továbbá máj-, lép-, általán mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.**

Az utazásra szolgál a **budapest-pécsi vasút** vagy a **déli vasút** budapest-kamizsa-barsi vonala: **állomás Pécs**; továbbá az **aióldi vasút** Eszéken át **Villányig, Mohács-pécsi vasút-állomás: Villány**, mely utóbbi állomáson a villányi postamester által fentartott társasköcsi és külön kocsik is az érkező vendégek rendelkezésére állnak. — A fürdőbe utazók a magyar államvasut vonalain 30% engedményben részesülnek, ha (idejövételüket nyilvánítva) menetjegyet ide és vissza egyszerre váltanak. — Posta- és távirat-állomás.

Bővebb tudósítást a legnagyobb készséggel **dr. Heller József** rendes fürdőorvos nyújt.

Harkány, 1887. évben.

Harkányi  
gyógyfürdő.

6-1

A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

Harkányi  
gyógyfürdő.

## A Dr. VASKOVITS-féle budai és svábhegyi

# vizgyógyintézet

BUDAPESTEN.

**GYÓGYESZKÖZÖK: Vizgyógymód, villamosítás és massage.** Jó eredménnyel kezeltek különösen a következő betegségek: Altalános alkati és vérbetegségek, mint **sáphór és görvénykór**, továbbá **gerincgágyi és idegbántalmak, gerincagy-sorvadás, bénulások, göröcsök, főfájás, szédülés, gége- és tüdő-hurut** és egyéb mellbajok. **Idült gyomorhurut, makacs béltrekedések. Csúsz és köszvény**, valamint **aranyeres bántalmak** és különféle **női bajok** stb.

A **svábhegyi vizgyógyintézet** gyönyörű fekvése és díszes berendezése miatt kellemes tartózkodási és üdülési helye a hazai közönségnek. Kényelmes és gyors közlekedést a fővárossal nyújt a lóvonat és fogaskerekű vasút. A tőzomszédságában levő „Eötvös-Villa“ vendéglője jó és olcsó konyhát szolgáltat. Naponta zene. Külön porcellán és kádfürdői meleg vízzel is használhatók.

Az intézetet és vizgyógymódot ismertető könyvecskét szívesen küld ingyen és bérmentve

**Dr. Fajth Péter,**  
intézeti igazgató orvos.

3-3

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb  
**savanyuvize**

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége  
**József főherceg, és ő felsége Milán szerb király**  
asztalán rendes italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is épugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár  
**ÉDESKUTY L.**  
m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál  
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

ZOMBORBAN kapható: Falcione Gusztáv, Heindhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich, Weidinger S. és Zs.-nál. — Apatinban: Thez és Ermel, Abraham H.-nál. — Hódásghon: Rausch Edénél. — B.-Almásán: Scherk Gy., Rosenberg A.-nál. — Adán: Dobler J.-nél.



## Hirdetmény.

Van szerencsém az érdekeltekkel tudatni, hogy néhai **Leovics Gedeon** volt zombori ügyvéd — ügyvédi irodáját átvettem.

Zomborban, 1887. évi május hó 18-án.

**Dr. Kronits István,**  
zombori ügyvéd.

## Haszonbéri árverési hirdetmény.

1887. évi június hó 15-én délelőtt 9 órakor a dályai uradalmi irodában árverés útján haszonbérbe adja a dályai uradalom az ő tulajdonát tevő és a **Belobrdai** határban fekvő földeit, u. m. 1264 hold szántó, 126<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hold rét és 24 hold legelőt, összesen 1414<sup>1</sup>/<sub>2</sub> holdat, mely árveréshez a bérleti kívánók tisztelettel meghivatnak.

A dályai uradalom igazgatósága.

A tisztelt szülők figyelmébe.

A tanév befejeztével számos tanuló a nélkülözhető tankönyveket egymás közt eladogatja és legfőbb eseten a szülők tudta és beleegyezése nélkül (mely okból sohasem vettem a deskóktól használt tankönyveket, bár több ízben szöflittattam fel egyeseket). Ily módon alkalmam nyílt az ifjúságnak fölös pénzkidadásra; hogy pedig ezen az ifjak erkölcsére nézve hátrányos eljárásnak eleje vétessék, bátor vagyok a n. é. közönség tudtára adni, hogy a **nélkülözhető tankönyveket megfellelő áron átveszem**, azokat **saját könyvtézetemben megújítom és a legolcsóbb áron ismét eladom.** Ez által a szegényebb tanulóknak könnyebben juthatnak tankönyveikhez s a t. szülők híven értesülhök gyermekeik cselekedeteiről. Azon reményben, hogy a n. é. közönség felhívásomat becses figyelmébe veendő, maradtam legmelyebb tisztelettel

**Schön. Adolf,**  
könyvkereskedő.

896. szám.  
közig. 1887.

Kis-Hegyes községe.

## Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának f. évi 188/1887. sz. építési engedélye alapján alulírott községi elöljáróság által ezennel közhírré tétetik: miszerint Kis-Hegyes község-házának 6100 frt 05 krban felvett épület felépítése (tégla anyag betudása nélkül) nyilvános árlejtés útján fog a legolcsóbban vállalkozónak kiadatni.

Felhivatnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a költségvetésben kiténtett összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva a nyilvános árlejtés hatánapján **f. évi június hó 10-én reggeli 9 órakor Kis-Hegyesen** a község-háza nagytermében jelenjenek meg, hol a nyilvános árlejtés a járási főszolgabíró ur elnöklete alatt fog megtartatni. Az árverés feltételei, költségvetés és tervrajz, az árlejtés hatánapjáig főszolgabíró ur hivatalos helyiségében, a hivatalos órákban Topolyán, az árverés napján Kis-Hegyes község-házánál betekinthető.

Kelt Kis-Hegyesen, 1887. évi május hó 13-án.

**Cziráky,** **Fodor Ambrus,**  
közs. jegyző. 3-2 h. közs. bíró.

 **HUZÁS** 

**már a jövő hónapban.**

**Kincsem-Sorsjegyek** à **1** frt | **11** sorsjegy **10** frt  
**6** sorsjegy **5** frt **50** kr.

**F**őnyeremény **k**észpénzben

**50,000** frt.

Továbbá

**10,000** frt, **5000** frt, 20% levon. | **4875** Pénznyeremény.

**KINCSEM-SORSJEGYEK**

kaphatók

a magyar lovar-egylet sorsjegy-irodájában:

Budapest, Váci-utca 6. sz.